

ทบวงมหาวิทยาลัย

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด

อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างปีการเงิน 2527-2532

ANALYSIS COOPERATIVE ACTIVITIES OF MUANGPRACHINBURI

AGRICULTURAL COOPERATIVE LTD., AMPHUR MUANG

CHANGWAT PRACHINBURI 1984 - 1989

ของ

นางสาวสายวารี เกตุคุ้ม

ใ้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

ว.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ พฤษภาคม พ.ศ. 2533

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาพิเศษ

 29/5/33

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

กรรมการปริญญาพิเศษ

 29/5/33

(อาจารย์บรรเลง ศรีพิชโนทัย)

กรรมการปริญญาพิเศษ

 28/5/33

(อาจารย์เสาวรีย์ ทะโพทอง)

139.15

18 S.A. 2533

หัวหน้าภาควิชา

 29/5/33

(อาจารย์อำนาจ แสงโนวี)

ฉ.พ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

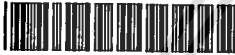
สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปทุมธานี

เรื่อง

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างปีการเงิน 2527-2532

ANALYSIS OF COOPERATIVE ACTIVITIES OF MUANGPRACHINBURI
AGRICUTURAL COOPERATIVE LTD., AMPHURMUANG
CHANGWAT PRACHINBURI 1984 - 1989

T097912

โดย

นางสาวสาขารวี เกตุคุณ

ร.พ.

ศบ61ว

2533

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน..... 97912

วัน,เดือน,ปี..... 2533

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

พ.ศ. 2533

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด
อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี

โดย : นางสาวสายวารี เกตุคุ้ม

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ๕๖/๕๖/๓๓
(วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์กรธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือสมาชิกทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเงินทุน การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกมาจำหน่าย การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่าย การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิต ตลอดจนการให้การศึกษาอบรมความรู้แก่สมาชิก ทั้งหมดนี้เป็นผลประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ ถ้าสหกรณ์ดำเนินงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพจะเกิดความเสียหายแก่สมาชิกได้ ดังนั้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เพื่อศึกษานำไปแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือ ศึกษาความสามารถในการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และสภาพการดำเนินงานต่าง ๆ ตลอดจนวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ โดยเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน และศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานธุรกิจที่เกิดขึ้นของสหกรณ์

จากการศึกษาพบว่า สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร คือ หนี้สินของสหกรณ์มีจำนวนลดลงทุกปี กำไรจากการดำเนินงานสหกรณ์เท่าไรได้ทุกปี และมีแนวโน้มสูงขึ้น ทางด้านรายได้ สหกรณ์มีรายได้ที่สำคัญจากธุรกิจเครดิตเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายจ่ายที่สำคัญคือ ค่าจ้างและเงินเดือน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ซึ่งรายจ่ายเหล่านี้สหกรณ์ได้พยายามลดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นลง เพื่อเป็นการลดภาระของสหกรณ์ สำหรับการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันแล้วปรากฏว่าอยู่ในเกณฑ์ จากการวิเคราะห์อัตราส่วนกำไรสุทธิของสหกรณ์ปรากฏเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่า การดำเนินงานของสหกรณ์ได้มีการขยายธุรกิจให้เจริญก้าวหน้ากว่าเดิมทุกปี จนทำให้กำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับมาตรฐานของกลุ่มเป็นที่น่าพอใจ อัตราส่วนการเป็นหนี้ของสหกรณ์มีอัตราที่ต่ำน่าพอใจมากเมื่อเทียบกับมาตรฐาน สภาพคล่องของสหกรณ์สูงกว่ามาตรฐานของกลุ่ม และมีแนวโน้มสูงขึ้นด้วย อย่างไรก็ตามอัตราการลงทุนเวียนของสินทรัพย์สหกรณ์ได้พัฒนาจนน่าพอใจจากเดิมที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกลุ่ม ปัจจุบันอัตราการลงทุนเวียนของสินทรัพย์สูงกว่ามาตรฐานของกลุ่ม ซึ่งแสดงถึงปริมาณของธุรกิจขนาดของสินทรัพย์ ซึ่งถึงอย่างไรก็ตามสหกรณ์จะต้องปรับปรุงทางคานประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์จากสินทรัพย์ของสหกรณ์ให้สูงขึ้น

ขอเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ดังนี้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายประโยชน์จากสินทรัพย์โดยการ เพิ่มประมาณธุรกิจซื้อใหม่มากขึ้น เพื่อสมาชิกสหกรณ์จะได้รับประโยชน์โดยตรง การให้การศึกษาและอบรมสมาชิกสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่พนักงาน ผู้จัดการสหกรณ์ ให้มีความรู้หลาย ๆ ด้าน อาทิ ขาวสาร การตลาด การศึกษาเทคนิคการผลิตใหม่ ๆ การอบรมเทคนิคในการจัดการ และบริหารให้ความเข้าใจในหลักสหกรณ์ที่แท้จริง รวมทั้งจัดบริการด้านความสะดวกอื่น ๆ แก่สมาชิกด้วย

สารบัญ

		หน้า
สารบัญตาราง		(3)
สารบัญภาพ		(4)
บทที่ 1	บทนำ	
	ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
	วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	ขอบเขตของการศึกษา	3
	วิธีการศึกษา	3
	นิยามศัพท์	4
บทที่ 2	การตรวจเอกสาร	6
บทที่ 3	สภาพทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี	9
	ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี	9
	ที่ตั้งและเขตการปกครอง	9
	ลักษณะภูมิประเทศอำเภอเมืองปราจีนบุรี	12
	ลักษณะภูมิอากาศอำเภอเมืองปราจีนบุรี	12
	ภาวะเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ	13
	สถานับการศึกษาและศาสนา	13
	การสาธารณสุข	13
	สถานที่ท่องเที่ยว	14
	ประวัติะสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด	15
บทที่ 4	การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	22
	ผลการดำเนินงานในรชย 6 ปี	22
	สมาชิกภาคและกลุ่มสมาชิก	24
	ทุนดำเนินงานของสหกรณ์	24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สแน่งเงินกู้ของสหกรณ์เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การใหญ่แก่เกษตรกร	27
เงินรับฝาก	28
ธุรกิจข้อ	31
รายได้	31
ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์	34
อัตราส่วนทางการเงิน	37
การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน	39
สรุปและขอเสนอแนะ	55
สรุป	55
ขอเสนอแนะ	57
เอกสารอ้างอิง	58

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	25
2	เปรียบเทียบความก้าวหน้าของการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	26
3	ปริมาณเงินที่ให้สมาชิกกู้แยกตามประเภท ระหว่างปี 2527-2532	29
4	การรับฝากเงินของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด แยกตามประเภท ระหว่างปี 2527-2532	30
5	ธุรกิจซื้อของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	32
6	รายได้ของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่าง 2527-2532	33
7	ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด แยกตามประเภท ระหว่างปี 2527-2532	35
8	อัตราส่วนทางการเงินมาตราฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์	38
9	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	40
10.	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	42
11	อัตรากาารหมุนเวียนของทรัพย์สินทั้งสินของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	47
12	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	47
13	อัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2525-2532	51
14	อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532	52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แผนภาพแสดงอาณาเขตจังหวัดปราจีนบุรี	10
2	แผนภาพแสดงอาณาเขตอำเภอเมืองปราจีนบุรี	11
3	แสดงรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ระหว่างปี 2527-2532	23
4	แสดงอัตราสวนทุนหมุนเวียนมาครารฐาน และอัตราสวนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	41
5	แสดงอัตราสวนหนี้สินทั้งสิ้นของทุนมาครารฐานและอัตราสวนหนี้สินทั้งสิ้นของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	44
6	แสดงอัตราสวนการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาครารฐาน และอัตรากการหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	46
7	แสดงอัตรากลดทอนแทนของสินทรัพย์มาครารฐาน และอัตรากลดทอนแทนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	48
8	แสดงอัตรากำไรสุทธิมาครารฐาน และอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	53
9	แสดงผลลดทอนแทนของทุนมาครารฐาน และอัตรากลดทอนแทนของส่วนของทุนของสหกรณ์ ระหว่างปี 2527-2532	54

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยไค้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำพร้อมด้วยความช่วยเหลือจากท่านอาจารย์วิชเชษฐ มณีรัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ท่านอาจารย์เสาวรีย์ ตะโพนทอง และ ท่านอาจารย์บรรเลง ศรีพัฒน์โนทัย กรรมการปัญหาพิเศษ เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในการตรวจทานแก้ไข นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์คำนำถ้อยคำจาก บิคา มารคา รวมทั้งเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด เกี่ยวกับข้อมูลที่น่ามาจัดทำ ปัญหาพิเศษ ตลอดจนเพื่อ ๆ ที่ให้กำลังใจมาตลอด ข้าพเจ้าจึงขอขอบคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

สหกรณ์การเกษตร เป็นองค์กรที่เกษตรกรชาวไร่ ชาวนา ร่วมกันจัดตั้งขึ้นโดยมีสมาชิกของสหกรณ์นั้นเป็นเกษตรกรทั้งหมด มีหลักการและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้วยกัน โดยเฉพาะปัญหาเรื่อง ทุนและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของเกษตรกร เพื่อช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของเกษตรกร ซึ่งเป็นสมาชิกให้ดีขึ้นในแง่ของความอยู่กินกินดีของเกษตรกร อาจกล่าวได้ว่า สหกรณ์การเกษตรมีหน้าที่ในการจัดหา และอำนวยความสะดวกในเรื่องของปัจจัยการผลิต อาทิ การจัดหาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยต่าง ๆ ยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ รวมถึงการจัดจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภค และนอกจากนี้ยังหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมเพื่อทำการผลิต รับฝากเงินจากสมาชิก ตลอดจนช่วยเหลือแนะนำเทคนิคใหม่ ๆ และช่วยเหลือในเรื่องการจำหน่ายผลผลิต เกษมาชิก หรือรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกมาทำการแปรรูปเพื่อจัดจำหน่ายในโอกาสที่เหมาะสม

รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของสหกรณ์ ดังนั้นรัฐบาลจึงได้มอบหมายให้สหกรณ์การเกษตรนี้มาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเพิ่มรายได้ และความเป็นธรรมแก่เกษตรกรในแง่ทางเศรษฐกิจโดยรัฐบาลพยายามให้ความช่วยเหลือในด้านสหกรณ์ซึ่งมีระเบียบกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้โดยง่ายแต่การที่จะทำให้สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นมา นั้นสามารถดำเนินการให้โดยบรรลุจุดมุ่งหมายดังความตั้งใจของสมาชิกผู้ร่วมจัดตั้งได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความช่วยเหลือ ความร่วมมือ จากทุกฝ่ายด้วยความตั้งใจจริง และความเสียสละเป็นอย่างยิ่งถึงแม้ว่าสหกรณ์จะเป็นองค์กรที่จัดตั้งมาโดยไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะมุ่งแสวงหากำไรก็ตาม แต่สหกรณ์ก็จำเป็นที่จะต้องมียาได้เพื่อการดำรงอยู่และการขยายงานขององค์กร เพื่อให้สามารถให้บริการได้อย่างกว้างขวาง และเพียงพอแก่ความต้องการของสมาชิก จึงจำเป็นต้องมีการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดำรงอยู่ต่อไปในอนาคต

เนื่องจากว่าการดำเนินการของสหกรณ์การเกษตรมุ่งช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกในด้านต่าง ๆ อาทิ การจัดหาเงินทุน การจัดหาเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์การเกษตรต่าง ๆ แก่เกษตรกรทั้งการจัดจำหน่าย และบริการต่าง ๆ ทั้งนี้ก็กล่าวมาข้างต้น ทำให้เกิดความเดือดร้อนของสมาชิกลงได้มากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าการดำเนินการของสหกรณ์ในแต่ละแห่ง การศึกษาเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เฉพาะสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี เนื่องจากว่า ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนี้ประกอบอาชีพการทำนาเป็นหลัก จำเป็นจะต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ จากสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด แห่งนี้ การศึกษาแบบเฉพาะกรณีนี้ทำให้สามารถ ศึกษาถึงรายละเอียดได้สมบูรณ์ขึ้นทำให้ทราบถึงปัญหาเฉพาะสหกรณ์แห่งนี้ เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด และเพื่อที่จะหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงให้สหกรณ์ มีความก้าวหน้า และเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมควย ตลอดจนการหาแนวทางที่จะทำให้ภาพพจน์ ส่วนรวมของสหกรณ์การเกษตรดีขึ้นในสายตาของบุคคลทั่ว ๆ ไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาผลการดำเนินงานและสภาพการณ์ของต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ คือ ธุรกิจเครดิต ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย แล้วนำผลที่ได้ไปช่วยในด้านการตัดสินใจในการวางแผนเพื่อหาผลกำไรของธุรกิจขั้น
3. เพื่อศึกษา และทราบถึงปัญหาตลอดจนอุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านการเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานว่า สหกรณ์การเกษตรมีการดำเนินงานตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเป็นเช่นไร
2. ได้ทราบถึงอัตราส่วนทางการเงิน รวมทั้งสภาพคล่อง และวิธีการบริหารงานของธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ ตลอดจนได้ทราบถึงสภาพการณ์ของต่าง ๆ ของสหกรณ์ การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ว่าสมควรจะปรับปรุง หรือควรขยายงานในด้านใดบ้าง เพื่อเป็นประโยชน์ให้สหกรณ์ก้าวหน้าต่อไป
3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับช่วยในการวางแผนการดำเนินงาน และใช้ในการแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขอบเขตของการศึกษา

วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด โดยเปรียบเทียบเป็นตารางและร้อยละ จากรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี ตั้งแต่ปีการเงิน 2527-2532 รวมเวลา 6 ปี

วิธีศึกษา

1. วิธีการรวบรวมข้อมูลในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ

1.1 คนควาข้อมูลจากห้องสมุด

1.2 รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนา

เป็นการรวบรวมข้อมูลของสหกรณ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน ฐานะทาง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบเป็นตาราง พร้อมทั้งเปรียบเทียบเป็นร้อยละ เพื่อความสะดวกในการอธิบายโดยเริ่มตั้งแต่ปีการเงิน 2527-2532

3. วิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินโดยจะใช้เปรียบเทียบกับกลุ่มสหกรณ์ขนาดเดียวกันซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนมาตรฐานของเขตเศรษฐกิจการเกษตร เราสามารถแบ่งอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออกได้เป็น 4 ประเภท

3.1 วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratio)

อัตราส่วนหมุนเวียน (current ratio)

$\frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$ ทอ 1

หนี้สินหมุนเวียน

3.2 วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (debts ratio)

อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Total debts to net worth ratio)

$\frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}}$ ทอ 1

หนี้สินทั้งสิ้น

ทุนของสหกรณ์

3.3 วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (efficiency ratio)

3.3.1 อัตราส่วนการหมุนเวียนสินทรัพย์ทั้งสิ้น (total assets

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต (turnover) สิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราส่วนมาตรฐาน หมายถึง อัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรซึ่ง
พิจารณาได้จากทุนที่ใช้ในการดำเนินการของสหกรณ์ โดยที่สหกรณ์มีอยู่ในระดับใหญ่ และอยู่ใน
เขตเศรษฐกิจที่สอง

* หมายเหตุ ในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการเปลี่ยนแปลงวันปีบัญชีของสหกรณ์
เกิดขึ้นโดยได้มีการปีบัญชีถึง 2 ครั้งต่อปี ในวันที่ 31 มีนาคม 2530 และวันที่ 30
กันยายน 2530

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2528) ได้ทำการศึกษาลงการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางพลี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ สรุปได้ว่า สมาชิกส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักการสหกรณ์ ไม่มีความรักดีและขาดความศรัทธา ในการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์ สมาชิกสงขาระหนี้ค่อนข้างมาก กรรมการบางคนยังขาดความรักดีต่อสหกรณ์ ไม่สนใจเข้าร่วมประชุม ไม่สนใจการดำเนินงานของสหกรณ์ ไม่กระทำตัวเป็นผู้นำหรือตัวอย่างที่ดีแก่สมาชิก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม การดำเนินธุรกิจการซื้อของสหกรณ์มีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ปี 2523-2526 เพราะต้นทุนสินค้าที่สหกรณ์สั่งซื้อมีราคาแพง และมีค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจสูงขึ้นด้วย และการซื้อสินค้าของสมาชิกจะขอเป็นเงินเชื่อ โดยไม่นำเงินมาชำระด้วยสาเหตุต่าง ๆ ทั้งไม่มีการติดตามเร่งรัดอย่างจริงจังจึงทำให้เกิดลูกหนี้มีอายุการเป็นหนี้เกินกว่า 24 เดือน เป็นจำนวนมาก สหกรณ์มีสินค้าคงสต็อกจำนวนมาก เพราะว่าสหกรณ์ไม่มีการสอบถามความต้องการของสมาชิก แต่โผล่สั่งซื้อสินค้ามาขายมากเกินไปกว่าความต้องการและเป็นสินค้าชนิดที่ไม่นิยมใช้ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการและฝ่ายจัดการไม่ดีเท่าที่ควร ไม่มีการปรึกษาหารือในการปฏิบัติงาน ตลอดจนหละหลวมในการควบคุมของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตร และขาดการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงทำให้การส่งเสริมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

เกื้อกูล น้าสนีย์ (2529) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมกับปลุ่สัตว์ และปลูกพืชของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่คืนในจังหวัดปทุมธานี โดยการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจของสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการ เลี้ยงสัตว์น้ำร่วมกับปลุ่สัตว์และปลูกพืช โดยเปรียบเทียบรายได้ของสมาชิกก่อนเข้าโครงการ สมาชิกมีอาชีพทำนาอย่างเดียว มีรายได้เฉลี่ยครอบครัวละ 37,542.13 บาทต่อปี แต่เมื่อเข้าร่วมโครงการแล้วมีรายได้สุทธิเฉลี่ยครอบครัวละ 11,172.22 บาทต่อปี สาเหตุเพราะว่าสมาชิกขาดทุนจากการเลี้ยงปลุ่สัตว์สุกรมีราคาต่ำ ต้นทุนการเลี้ยงเป็ดสูง อีกทั้งสมาชิกไม่ซื้อสัตว์ต่อสหกรณ์ สมาชิกบางรายรายได้ไม่ผ่านสหกรณ์มีเพียงบางส่วนที่ขายผ่านสหกรณ์ แต่อย่างไรก็ตามโครงการก็ยังได้ส่งเสริมการประกอบอาชีพและให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนแก่สมาชิก ทำให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พรศักดิ์ พัทธพนาภรณ์ (2530) ได้ทำการศึกษาวิจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าสมาชิกเพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศหญิง สมาชิกที่มีที่ดินมากมีส่วนร่วมมากกว่าสมาชิกที่มีที่ดินน้อย สมาชิกที่มีความเข้าใจในหลักการทางทฤษฎีน้อย อายุและระดับการศึกษาไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม สหกรณ์ยังไม่ได้ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการให้การศึกษากับสมาชิก เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์การเกษตร และมีทัศนคติที่ติดต่อกับสหกรณ์ จึงเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรแห่งนี้อยู่ในระดับต่ำ

วัชรพงศ์ ภูมังกฤษย์ (2531) ได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ์ จำกัด พ.ศ. 2524-2530 อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี สรุปได้ว่าสหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ์ จำกัด สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร กล่าวคือ หนี้สินของสหกรณ์มีจำนวนลดลงทุกปี กำไรจากการดำเนินงานสามารถทำกำไรได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทางด้านรายได้ที่สำคัญจากธุรกิจซื้อเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายจ่ายที่สำคัญ คือ ค่าจ้างและเงินเคียน ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ คอกเบี้ยจ่ายเงินรบัฝาก ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน ซึ่งรายจ่ายเหล่านี้ สหกรณ์ได้พยายามลดบางส่วนที่ไม่จำเป็นลง เพื่อเป็นการลดภาระของสหกรณ์

จตุภูมิ ชัยทัศน์ (2532) ได้ทำการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรคำเนินสะควก จำกัด พบว่า สหกรณ์การเกษตรคำเนินสะควก จำกัด มีการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เมื่อเปรียบเทียบอัตราส่วนสภาพคล่องของสหกรณ์การเกษตรคำเนินสะควก จำกัด กับอัตราส่วนมาตรฐานของสหกรณ์การเกษตรขนาดเดียวกัน และอยู่ในเขตเศรษฐกิจเดียวกัน ผลปรากฏว่ามีเพียงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น เท่านั้นที่ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน นอกจากนั้นมีค่าอัตราส่วนสูงกว่ามาตรฐานทั้งสิ้น ส่วนค่าแนวโน้มของสหกรณ์ฯ ในการดำเนินงานในอนาคตปรากฏว่าสินทรัพย์ทั้งสิ้นมีแนวโน้มที่จะลดลง ทุนของสหกรณ์มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ในด้านธุรกิจของสหกรณ์ธุรกิจที่สามารถทำรายได้ให้แก่สหกรณ์ฯ มากที่สุด คือ ธุรกิจเครดิต รองลงมาคือ ธุรกิจการซื้อและธุรกิจการขายตามลำดับในค่านจำนวนของสมาชิกสหกรณ์ มีจำนวนลดลงทุกปี สาเหตุมาจากสมาชิกลาออกย้ายออกไปอยู่นอกเขตสหกรณ์ฯ และการเสียชีวิตของสมาชิก ซึ่งมีจำนวนมากกว่าสมาชิกที่สมัคร เข้าใหม่มีปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินงานซึ่งสหกรณ์ฯ ควรกำหนดแผนงานระยะยาวเพื่อการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันเวลา ส่วนการดำเนินงานธุรกิจสหกรณ์ฯ ต้องพยายามระดมเงินฝากให้มากขึ้นเพราะ

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี การทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจะถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณเงินฝากที่สมาชิกนำมาฝากไว้กับสหกรณ์ฯ ยังอยู่ในระดับต่ำ ถ้าสหกรณ์ฯ สามารถระดมเงินฝากได้เพิ่มขึ้น สหกรณ์ฯก็จะมีทุนในการดำเนินงานมากขึ้น สามารถที่จะให้เงินกู้แก่สมาชิกในจำนวนที่มากขึ้นได้

พิศกดิ์ ชำแกว (2532) ได้ทำการศึกษาความต้องการในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ของเกษตรกรหมู่บ้านขนตาพัฒนา ตำบลหนองนกระเรียน อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ปี พ.ศ. 2531 พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา อาชีพและสภาพทางเศรษฐกิจพบว่าอาชีพเดิมของเกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง นอกเหนือจากการเลี้ยงโคนม ความกระตือรือร้นและแหล่งเงินทุนพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ที่มาของเงินทุนจากการกู้ยืม และแหล่งเงินทุนที่สำคัญที่สุดคือ โครงการหมู่บ้านขนตาพัฒนา ตำบลหนองนกระเรียน อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยที่ทางโครงการหมู่บ้านขนตาพัฒนาหักหนี้สินที่เกษตรกรยืมไปจากการขายน้ำมันสกีให้แก่โครงการหมู่บ้านขนตาพัฒนา เมื่อพิจารณาในค่านักทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อสหกรณ์พบว่า เกษตรกรให้ความสนใจในสหกรณ์และมีทัศนคติว่าสหกรณ์ใหม่ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ส่วนในค่านักความมุ่งหวังและแนวทางที่มีผลต่อการจัดตั้งสหกรณ์ พบว่าเกษตรกรทุกรายแสดงความคิดเห็นว่า การประกอบอาชีพการเลี้ยงโคนมภายในหมู่บ้านมีปัญหา และอุปสรรคที่จะต้องแก้ไขภายในอนาคต และเกษตรกรส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 93.55 มีความวิสัยทัศน์ทางสหกรณ์สามารถช่วยแก้ไขปัญหานี้ในการประกอบอาชีพได้โดยให้ทางเจ้าหน้าที่โครงการหมู่บ้านขนตาพัฒนาร่วมกับตัวแทนเกษตรกรเป็นผู้ริเริ่ม และประสานงานในการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ แต่เกษตรกรร้อยละ 83.87 มีความคิดว่าการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์อาจพบกับปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งข้อจำกัดบางประการ เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนยังขาดความเชื่อมั่นในการทำงานเป็นกลุ่ม และความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรด้วยกันยังไม่ดีเท่าที่ควร ตลอดจนขาดความเสียสละของตนเองและส่วนรวมในค่านักความพร้อมที่จะดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์นั้น เกษตรกรร้อยละ 80.65 แสดงความคิดเห็นว่าตนเองมีความพร้อมที่จะร่วมกับเพื่อเกษตรกร เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์หลังจากได้รับการอบรม หรือได้รับความรู้ทางสหกรณ์แล้ว

บทที่ 3

สภาพทั่วไปของจังหวัดปราจีนบุรี

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดปราจีนบุรี

ปราจีน แปลว่า "ทิศตะวันออก" สมัยกรุงศรีอยุธยา เรียกเมืองปราจีนบุรีว่าเป็นเมืองทางตะวันออกของกรุงศรีอยุธยา สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ประมาณ พ.ศ. 1893 เคยมีชื่อตามศิลาจารึกว่า "เมืองศรีวิสุประะ" หรือ "เมืองพระมโหสถ" เป็นอาณาเขตของหวาราวดี เป็นศูนย์กลางวัฒนธรรม ซึ่งปัจจุบันคือ บริเวณท่าลโคกขี้ อำเภอลโคกขี้ ซึ่งทางโบราณคดี เรียกว่า กลุ่มโบราณในเขตสงครามหาโพธิ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ปฏิรูปการปกครองของประเทศไทย โดยฐานะขึ้นเป็นมณฑลปราจีนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2446 แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 อำเภอ 3 สาขา คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านสร้าง อำเภอสรีมหาโพธิ อำเภอภินทรบุรี และอำเภอสระแก้ว ครั้นถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดระเบียบการปกครองแผ่นดินตามแบบประเทศในทวีปยุโรป ประมาณ พ.ศ. 2465 ได้ยุบเลิกมณฑลบางแห่ง มณฑลปราจีนบุรี ถูกยุบเลิกมีฐานะเป็นเพียงหัวเมืองหนึ่ง ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนคำว่า "หัวเมือง" เป็น "จังหวัด" จึงมีชื่อเรียกใหม่ว่า "จังหวัดปราจีนบุรี"

ที่ตั้งและเขตการปกครอง

จังหวัดปราจีนบุรีตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13.00-14.00 เหนือ และเส้นแวง 101.00-103.00 ตะวันออก ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกเป็นระยะทางประมาณ 130 กม. จังหวัดปราจีนบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ประเทศกัมพูชา มีพรมแดนติดต่อกันยาว 170 กม.

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดนครนายก และจังหวัดฉะเชิงเทรา

ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดจันทบุรี

(ดังแสดงในภาพที่ 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดปราจีนบุรีมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 11,795 ตารางกิโลเมตร แบ่งออกเป็น 12 อำเภอ
 กิ่ง 1 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอชนสร้าง อำเภอโคกขี้ อำเภอประจันตคาม อำเภอ
 ศรีมหาโพธิ อัญเภอนาคี อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอสระแก้ว อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวัฒนานคร
 อำเภออรัญประเทศ อำเภอกาพระยา และกิ่งอำเภอคลองหาด

สำหรับอำเภอเมืองปราจีนบุรีมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 451.896 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วย
 13 ตำบล 131 หมู่บ้าน คือ ตำบลท่าข้าม ตำบลบางเคระ ตำบลไม้เค็ด ตำบลคงพระราม ตำบล
 บางบริบูรณ์ ตำบลโนนหอม ตำบลโคกไม้ลาย ตำบลรอมเมือง ตำบลวัดโบสถ์ ตำบลเนินหอม
 ตำบลคงขี้เหล็ก ตำบลบ้านพระ ตำบลรอมเมือง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 เทศบาล กิ่ง
 2 สุขาภิบาล มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดนครราชสีมา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอประจันตคาม
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดนครนายก
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอยานสร้าง และอำเภอศรีมหาโพธิ

(ภาพที่ 2)

สภาพภูมิประเทศ

จังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดชายแดนภาคตะวันออกของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพฯ
 ตามเส้นทางรถไฟ 122 กิโลเมตร ตามเส้นทางรถยนต์ผ่านจังหวัดนครนายก ประมาณ 130 กิโลเมตร
 ในเขตอำเภอเมือง สามารถแบ่งเขตภูมิประเทศตามสภาพท้องที่ ดังนี้

1. บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง อยู่ตอนใต้ของอำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลคงพระ
 ราม รอมเมือง บางบริบูรณ์ วัดโบสถ์ ท่าข้าม และบางเคระ
2. บริเวณที่ราบตอนกลางของอำเภอ ได้แก่ ตำบลไม้เค็ด โคกไม้ลาย และบ้านพระ
3. บริเวณที่คั่นตอนเหนือของอำเภอ ได้แก่ ตำบลเนินหอม โนนหอม คงขี้เหล็ก และ
 ตำบลบ้านพระบางส่วน

สภาพภูมิอากาศ

เนื่องจากพื้นที่อำเภอเมืองปราจีนบุรี อยู่ใกล้อ่าวไทยฝั่งตะวันออกจึงได้รับอิทธิพล

จากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จึงทำให้มีปริมาณฝนตกมากในฤดูฝน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฤดูกาล แยกออกเป็น 3 ฤดู คือ

1. ฤดูฝน โดยปกติจะเริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม บางปีฤดูฝนอาจจะเกิดเร็วหรือช้ากว่านี้ได้ 2 สัปดาห์ และจะมีฝนตกชุกถึงเดือนตุลาคม

2. ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม หรือต้นเดือนพฤศจิกายน ไปตลอดจนถึงกลางเดือนมกราคม รวมระยะเวลา 3 เดือน

3. ฤดูร้อน เมื่อลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเข้ามาพัดลงในเดือนกุมภาพันธ์ ลมจากทะเลจีนใต้จะพัดเข้าสู่ประเทศไทยทางทิวเขา ระยะเวลาเป็นระยะเวลาที่อากาศจะร้อนอบอ้าวมาก ซึ่งเริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึง กลางเดือนพฤษภาคม รวม 3 เดือน และจะมีอากาศร้อนมาก ระหว่างปลายเดือนมีนาคม และเดือนเมษายน

ภาวะเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

จำนวนประชากรในอำเภอเมืองทั้งสิ้น 76,966 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร อาทิ ทำนา ทำสวน เลี้ยงสัตว์ มีบางส่วนประกอบอาชีพด้านการอุตสาหกรรม และบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างตามสถานประกอบการ และโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ

สถานับการศึกษาและศาสนา

โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา	7	แห่ง
โรงเรียนสังกัดงานการประถมศึกษา	62	แห่ง
โรงเรียนเอกชน	8	แห่ง
โรงเรียนสังกัดกรมอาชีวศึกษา	2	แห่ง
วัดพุทธศาสนา	64	แห่ง
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม	31	แห่ง
โบสถ์ในศาสนาคริสต์	2	แห่ง

การสาธารณสุข

โรงพยาบาลของทางราชการ	2	แห่ง
โรงพยาบาลเอกชน	1	แห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานีนอนมัย	15	แห่ง
คลินิก	26	แห่ง
ร้านขายยาแผนปัจจุบัน	14	แห่ง
กองทุนพัฒนาหมู่บ้าน	176	แห่ง
แพทย์ประจำตำบล	12	คน

สถานที่ท่องเที่ยว

สถานที่สำคัญและสิ่งก่อสร้างที่สำคัญ

1. ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงบรีเวณสี่แยกนเรศวร
2. หลวงพ่อเพชรวัดแจ้ง ประดิษฐานอยู่ที่วัดแจ้ง

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

1. เขาอโศก เป็นสวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยาน และโครงการอ่างเก็บน้ำเขาอโศก
2. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี ใกล้กับศาลากลางจังหวัดปราจีนบุรี
3. วัดแก้วพิจิตร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง มีพระอุโบสถที่สวยงามเพียบพร้อมด้วยศิลปแบบผสมผสาน คือ มีทั้งแบบไทย จีน ฝรั่งเศส และเขมร
4. วัดท้าวอุทอง ภายในวัดมีมณฑปและพระพุทธรูปปฏิมากร 4 องค์ ซึ่งสวยงามและเก่าแก่ของจังหวัดปราจีนบุรี
5. วัดโบสถ์ ตั้งอยู่ฝั่งขวาริมแม่น้ำปราจีนบุรี ภายในวัดมีพระพุทธรูปขนาดใหญ่ 3 องค์ คือ พระพุทธรูปท้าวประทุมมิ่ง นอน และยืน
6. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม มีน้ำตกธารรัตนา และน้ำตกเหวนรก ซึ่งนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก
7. อ่างเก็บน้ำเขาอโศก บริเวณใกล้เคียงมีน้ำตกเขาอโศก มีนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวชม
8. พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
9. ศาลเจ้าพ่อसाออง สร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์แก่พระปรีชาภักทกลด (สาอองอมาทยกุด) ซึ่งเป็นเจ้าเมืองปราจีนบุรี ซึ่งถูกประหารชีวิตเมื่อปี 2422

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ส่วนนกวัดสันทรีย์ วัดนี้เป็นชุมนุมของนกแขวก นกกาน้ำ และนกกระยาง มีจำนวนเป็นหมื่น นกเหล่านี้จะมารวมกันทุกปี ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม และจากไปประมาณเดือนเมษายน

ที่มา : (ที่ว่ากรอำเภอเมืองปราจีนบุรี, ไรซ์บูลด ๗ วันที่ 1 กันยายน 2532 เป็นฐานในการจัดทำ)

ประวัติของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 โดยความสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรีหนึ่ง จำกัด และสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรีสอง จำกัด เข้าเป็นสหกรณ์เดียวกัน รวมระยะเวลาในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ถึงปัจจุบันได้ 15 ปี 4 เดือน

การดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ดำเนินธุรกิจในรูปแบบสหกรณ์ประเภทประสงค์ โดยมีวัตถุประสงค์โดยย่อ ดังนี้ คือ

1. ให้กู้ยืมเงินทุนในการประกอบอาชีพ
2. รับฝากเงิน
3. จัดหาวัสดุการเกษตรตลอดจนเครื่องอุปโภค บริโภค ที่จำเป็นในครัวเรือน
4. ส่งเสริมความรู้ทางการเกษตรให้แก่สมาชิก
5. ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิก และครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ได้ดำเนินงานเรื่อยมาตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยที่การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ในวันสิ้นปีทางบัญชีของปี พ.ศ. 2532 คือวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2532 สามารถจำแนกได้ดังนี้

1. สมาชิกภาพ และกลุ่มสมาชิก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2531 สหกรณ์มี 41 กลุ่ม มีสมาชิก 1,030 คน ในระหว่างปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์รับสมาชิกใหม่เพิ่ม 38 คน และในระหว่างปีมีสมาชิกออกจากสหกรณ์ 106 คน

ฉะนั้นเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2532 จึงมีสมาชิกจำนวน 962 คน สังกัด กลุ่มต่าง ๆ รวม 41 กลุ่ม ในท้องที่ 11 ตำบล ดังต่อไปนี้

1. ตำบลวัดโบสถ์	จำนวน 4 กลุ่ม (กลุ่ม 1-4)	มีสมาชิก 105 คน
2. ตำบลบางเคแะ	จำนวน 3 กลุ่ม (กลุ่ม 5-6 และ 41)	มีสมาชิก 28 คน
3. ตำบลรชมเมือง	จำนวน 1 กลุ่ม (กลุ่ม 7)	มีสมาชิก 31 คน
4. ตำบลหางาม	จำนวน 1 กลุ่ม (กลุ่ม 8)	มีสมาชิก 18 คน
5. ตำบลคงพระราม	จำนวน 2 กลุ่ม (กลุ่ม 9-10)	มีสมาชิก 24 คน
6. ตำบลไม้เค็ด	จำนวน 1 กลุ่ม (กลุ่ม 11)	มีสมาชิก 31 คน
7. ตำบลโคกไม้ลาย	จำนวน 4 กลุ่ม (กลุ่ม 12-15)	มีสมาชิก 72 คน
8. ตำบลสามพระ	จำนวน 4 กลุ่ม (กลุ่ม 16-19)	มีสมาชิก 125 คน
9. ตำบลเนินหอม	จำนวน 9 กลุ่ม (กลุ่ม 20-25 และ 35-37)	มีสมาชิก 266 คน
10. ตำบลคงขี้เหล็ก	จำนวน 8 กลุ่ม (กลุ่ม 26-31 และ 38,40)	มีสมาชิก 167 คน
11. ตำบลโนนหอม	จำนวน 4 กลุ่ม (กลุ่ม 32-34 และ 39)	มีสมาชิก 95 คน

2. ทุนเรือนหุ้น

เมื่อสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 มีสมาชิก 962 คน ถือหุ้นในฐานะสมาชิก 215 หุ้น และถือหุ้นตามส่วนแบ่งเงินกู้รวมเป็นหุ้นทั้งสิ้น 76,712 หุ้น (มูลค่าหุ้นละ 50 บาท) เป็นจำนวนมูลค่าหุ้นชำระแล้วทั้งสิ้น 3,846,350.00 บาท

3. เงินสำรอง

เมื่อสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2531 สหกรณ์มีเงินสำรองอยู่ 5,221,153.34 บาท เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2531 สหกรณ์ไม่ได้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ฉะนั้น
ในวันสิ้นทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์มีเงินสำรองทั้งสิ้น 5,221,153.34 บาท

4. ทุนอื่น ๆ

วันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2531 สหกรณ์มีทุนอื่น ๆ ประกอบด้วยทุนศึกษา
อบรมทุนรับโอนทุน ทุนสร้างสำนักงาน และทุนสะสมเพื่อการสงเคราะห์สมาชิก รวมเป็นเงิน
1,430,823.53 บาท เมื่อปีการเงินสิ้นสุด 31 มีนาคม 2531 สหกรณ์ไม่ได้มีการประชุม
ใหญ่สามัญประจำปี ฉะนั้นในวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์จึงมีทุนอื่น ๆ ดังนี้

รายการ	สิ้นปีทางบัญชี	ยอดจ่าย		สิ้นปีทางบัญชี
	31 มีนาคม 2531 (บาท)	จัดสรรเพิ่ม (บาท)	ระหว่างปี (บาท)	31 มีนาคม 2532 (บาท)
1. ทุนศึกษาอบรม	159,591.00	-	26,969.00	132,622.00
2. ทุนรับโอนทุน	100,000.00	-	-	100,000.00
3. ทุนสร้างสำนักงาน	813,532.53	-	-	813,532.53
4. ทุนสะสมเพื่อการ สงเคราะห์สมาชิก	107,700.00	-	9,906.75	97,793.25
5. เงินทุนที่ซื้อทรัพย์สิน	250,000.00	-	-	250,000.00
รวม	1,430,823.53	-	36,875.75	1,393,947.78

5. เงินรับฝาก

เมื่อวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์มีเงินรับฝากทั้งหมด
3,642,692.27 บาท จำแนกได้ดังนี้

1. เงินรับฝากออมทรัพย์ จำนวน 354 ราย จำนวนเงิน 788,276.49 บาท
2. เงินรับฝากประจำ จำนวน 98 ราย จำนวนเงิน 2,571,230.61 บาท
3. เงินรับฝากสัจจะออมทรัพย์ จำนวน 630 ราย จำนวนเงิน 283,185.17 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. แหล่งเงินทุนสหกรณ์

สหกรณ์ได้เงินกู้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เพื่อใช้เป็นทุนใหญ่เมื่อต้นปีทางบัญชี 1 เมษายน 2531 สหกรณ์เป็นหนี้ธนาคารจำนวน 4,541,215.36 บาท ในระหว่างปีสหกรณ์ได้ชำระต้นเงินจำนวน 14,999,829.75 บาท และกู้ใหม่ระหว่างปี จำนวน 11,077,800.00 บาท ฉะนั้นในวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์เป็นหนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 619,183.61 บาท

7. การให้เงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์ให้เงินกู้แก่สมาชิก 2 ประเภท คือ

1. เงินกูระยะสั้นเพื่อการอื่น มีระยะเวลาชำระไม่เกิน 12 เดือน สหกรณ์ได้ให้เงินกู้ประเภทนี้จำแนกเป็นเงินกูระหว่างปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2532 จำนวน 412 สัญญา เงิน 5,392,900.00 บาท จำแนกตามความมุ่งหมายแห่งเงินกู้ดังนี้

ความมุ่งหมายแห่งเงินกู้	ระหว่างปี	รวมแต่แรก	ร้อยละ	
(บาท)	ร้อยละ	(บาท)	ร้อยละ	
โชนมาจากควบสหกรณ์		619,875.98	1.69	
1. ค่าปุ๋ย, ยากำจัดศัตรูพืช, อาหารสัตว์	2,851,760.00	52.88	17,281,875.00	47.04
2. ค่าจ้างแรงงาน	2,184,040.00	40.50	13,471,535.00	36.67
3. ค่าใช้จ่ายในครอบครัว	3,000.00	0.06	1,972,540.00	5.37
4. ค่าซ่อมแซมบ้าน, เครื่องยนต์	84,054.00	1.56	588,950.00	1.60
5. ค่าทุน	270,050.00	5.00	2,803,450.00	7.63
รวม	5,392,900.00	100	36,738.207.98	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เงินกู้ระยะปานกลางมีระยะเวลาชำระคืนไม่เกิน 3 ปี สหกรณ์ได้ให้เงิน
 กู้ระหว่างปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2532 จำนวน 176 สัญญา เป็นเงิน
 5,970,000.00 บาท จำแนกตามความมุ่งหมายแห่งเงินดังนี้

ความมุ่งหมายแห่งเงินกู้	กู้ระหว่างปี		รวมแต่แรก	
	(บาท)	ร้อยละ	(บาท)	ร้อยละ
โอนมาจากควบสหกรณ์			15,541,990.91	18.44
1. บุกเบิกปรับปรุงที่ดิน	2,131,350.00	35.70	11,102,800.00	13.17
2. ซ่อมถนน	218,500.00	3.66	7,487,700.00	8.88
3. ซ่อมขื่อน้ำ, คันคูน้ำ, ปรับปรุงแหล่งน้ำ	548,600.00	9.19	3,882,000.00	4.62
4. ซ่อมสัตว์ใช้งาน	1,416,250.00	23.73	19,059,745.00	22.62
5. ชำระหนี้สินเดิม	-	-	314,950.00	0.37
6. ซ่อมเครื่องสูบน้ำ, เครื่องยนต์ เครื่องมือการเกษตร	964,200.00	16.15	19,332,560.00	22.94
7. ซ่อมสร้างบ้าน, โรงเรือน	392,350.00	6.57	3,693,850.00	4.38
8. ลงทุนเลี้ยงสัตว์	-	-	871,900.00	1.03
9. ค่าทุน	289,750.00	5.00	2,996,050.00	3.55
รวม	5,970,000.00	100	84,283,545.91	100

8. การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก

ในระหว่างปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2531 มีต้นเงินถึงกำหนดชำระทุก
 ประเภทรวม 14,990,605.86 บาท ชำระได้จริง 9,611,841.79 บาท ชำระได้
 (64.11 %) แยกเป็นต้นเงินชำระตามกำหนด 8,601,791.79 บาท ชำระก่อนกำหนด
 1,010,050.00 บาท ฉะนั้นคงมีต้นเงินคงเหลือเมื่อสิ้นปีจำนวนเงิน 14,874,336.07 บาท
 แยกดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการอื่น มีต้นเงินถึงกำหนดชำระ 6,304,480.00 บาท เป็นต้นเงินชำระได้ ตามกำหนดทั้งหมด 5,259,180.00 บาท (83.42 %) คงเหลือที่สมาชิกเมื่อวันสิ้นปี 412 สัญญา รวมเป็นเงิน 4,912,200.00 บาท (เฉลี่ยสัญญาถูกระงับ 11,922.00 บาท)

2. เงินกู้ระยะปานกลาง มีต้นเงินถึงกำหนดชำระ 8,686,125.86 บาท แยกเป็นต้นเงินชำระได้ตามกำหนด 3,342,611.79 บาท (38.48 %) ชำระก่อนถึงกำหนด 1,010,050.00 บาท (11.63 %) คงเหลือที่สมาชิกเมื่อวันสิ้นปี 176 สัญญา รวมเป็นเงิน 9,962,136.07 บาท (เฉลี่ยสัญญาถูกระงับ 56,603 บาท)

9. การเรียกเก็บดอกเบี้ยและค่าปรับผิดสัญญา

เมื่อวันต้นปีทางบัญชี 1 เมษายน 2531 มีดอกเบี้ยค้างและค่าปรับค้างชำระยกมา 2,096,451.67 บาท ในระหว่างปีมีดอกเบี้ยและค่าปรับ 2,011,930.00 บาท รวมเป็นดอกเบี้ยและค่าปรับทั้งสิ้น 4,108,381.67 บาท ชำระได้จริง 3,057,476.42 บาท คิดเป็นร้อยละ (74.42 %) ชำระดอกเบี้ยค้างและค่าปรับค้าง 1,495,891.42 บาท คิดเป็นร้อยละ (36.41 %) ชำระดอกเบี้ยและค่าปรับประจำปี 1,561,585.00 บาท คิดเป็นร้อยละ (38.00 %) ฉะนั้นในวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 จึงมีดอกเบี้ยค้างและค่าปรับค้างชำระ 1,050,905.25 บาท

10. รายได้และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ในรอบปีทางบัญชีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์มีรายได้กอนหักค่าใช้จ่ายเป็นเงิน 6,750,078.94 บาท มีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ 2,149,956.73 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายแล้วปรากฏว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิประจำปี 1,600,122.21 บาท ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการจะได้เสนอที่ประชุมใหญ่พิจารณาจัดสรรในระเบียบวาระต่อไป

11. การดำเนินงานทั่วไป

คณะกรรมการดำเนินการ จำนวน 11 คน ซึ่งมีประชุมใหญ่สามัญประจำปีเลือกตั้งเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2531 ประชุมไปคืบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อ-สกุล	กลุ่ม	ตำบล	ตำแหน่ง
นายชั้น แฉมเจริญพร	21	เนินท่อม	ประธานกรรมการ
นายไสว ทองแถม	7	รอมเมือง	รองประธานกรรมการ
นายเหลื่อม ชัยงาน	11	ไม้เค็ด	เลขานุการ
นายประจวบ รักพงษ์	4	วัดโบสถ์	กรรมการ
นายสง่า เลขพันธ์	12	โคกไม้ลาย	กรรมการ
นายหา เรืองสุข	27	ดงซีเหล็ก	กรรมการ
นายยัง ศรีอราม	9	กิ่งพระราม	กรรมการ
นายชัช ศรีตระกูล	16	บ้านพระ	กรรมการ
นายทองสุข มีรส	5	บางเคชะ	กรรมการ
ร.ท.ศ.สุเทพ จินดาโชติ	8	ท่างาม	กรรมการ
นายนุ้ม สมบูรณ์ศักดิ์	33	โนนหอม	กรรมการ

ที่มา : ระเบียบวาระการประชุมใหญ่สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามตัดแปลงเนื้อหา และนำข้อมูลไปเผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 4

ผลการศึกษาและการวิเคราะห์

ผลการดำเนินงานในรอบ 6 ปี

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ในรอบ 6 ปี คือ ตั้งแต่ 2527-2532 ที่ผ่านมานั้นสหกรณ์สามารถทำกำไรได้ทุกปี แม้วางปีที่กำไรลดน้อยลงกว่าเดิมบ้างก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าสหกรณ์ดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์กล่าวคือ มีการจัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปใช้ในการประกอบการเกษตร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ และการเลี้ยงสัตว์ หรือใช้ในการจัดหาเครื่องมือทุนแรง เช่น เครื่องสูบน้ำเป็นต้น ตลอดจนสหกรณ์ได้นำปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย และเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกสหกรณ์ เมื่อพิจารณาทางด้านราคาแล้วสินค้าบางอย่างจะถูกกว่าท้องตลาด บางอย่างจะมีราคาเดียวกัน แต่กำไรก็ตกอยู่กับสหกรณ์ ซึ่งสามารถทำให้สหกรณ์ทุนในการดำเนินงานต่อไปได้

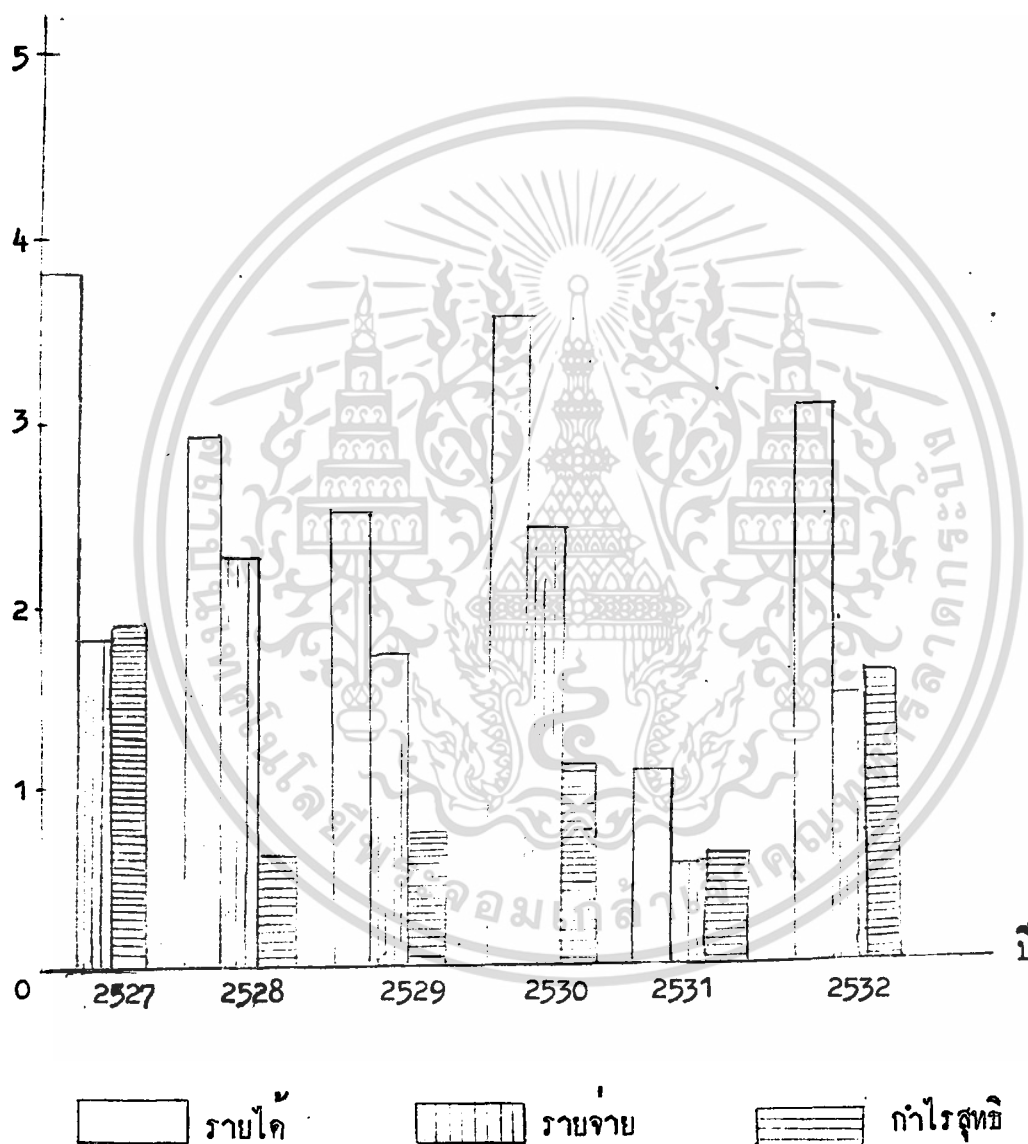
จากตารางที่ 1 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532 มีดังนี้คือ 3,862,346.07 บาท 2,945,483.50 บาท 2,543,058.50 บาท 3,621,654.25 บาท 1,152,045.75 บาท และ 3,039,934.75 บาท ตามลำดับ ในปี 2528 รายได้ลดลงจากปี 2527 เท่ากับ 916,862.57 บาท ในปี 2529 รายได้ลดลงจากปี 2528 เท่ากับ 402,425.00 บาท ในปี 2530 รายได้เพิ่มจากปี 2529 เท่ากับ 1,078,595.75 บาท ในปี 2531 รายได้ลดลงจากปี 2530 เท่ากับ 2,469,608.50 บาท และในปี 2532 รายได้เพิ่มขึ้นจากปี 2531 เท่ากับ 1,887,889.00 บาท

รายจ่ายของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532 มีดังนี้คือ 1,888,407.16 บาท 2,345,052.12 บาท 1,777,247.91 บาท 2,490,404.40 บาท 575,569.70 บาท และ 1,439,812.50 บาท ตามลำดับ ในปี 2528 รายจ่ายเพิ่มขึ้นจากปี 2527 เท่ากับ 457,452.86 บาท ในปี 2529 รายจ่ายลดลงจากปี 2528 เท่ากับ 567,804.21 บาท ในปี 2530 รายจ่ายเพิ่มขึ้นจากปี 2529 เท่ากับ 713,156.49 บาท ในปี 2531 รายจ่ายลดลงจากปี 2530 เท่ากับ 1,914,834.70 บาท และในปี 2532 รายจ่ายเพิ่มขึ้นจากปี 2531 เท่ากับ 864,242.8 บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 แสดงรายได้ รายจ่าย กำไรสุทธิ ระหว่างปี 2527-2532

จำนวนเงิน (ล้านบาท)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532 มีดังนี้ 1,973,938.91 บาท 600,431.48 บาท 765,810.69 บาท 1,131,249.80 บาท 576,476.09 บาท และ 1,600,122.21 บาท ตามลำดับ ปี 2528 กำไรสุทธิลดลงจากปี 2527 เท่ากับ 1,373,507.43 บาท ในปี 2529 กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2528 เท่ากับ 165,379.21 บาท ในปี 2530 กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2529 เท่ากับ 365,439.19 บาท ในปี 2531 กำไรสุทธิลดลงจากปี 2530 เท่ากับ 554,773.71 บาท และในปี 2532 กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นจากปี 2531 เท่ากับ 1,023,646.12 บาท (ภาพที่ 3)

สมาชิกภาพและกลุ่มสมาชิก

จากตารางที่ 2 ในปี 2527-2532 สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด มีจำนวนสมาชิกดังนี้คือ 1,355 คน 1,224 คน 1,135 คน 1,080 คน 1,030 คน และ 962 คน ตามลำดับ เห็นได้ว่าสหกรณ์มีสมาชิกลดลงทุกปี สาเหตุที่สมาชิกลดลงไม่ได้หมายความว่าสมาชิกลาออกทุกปี แต่หมายความว่า สมาชิกใหม่สมัคร เข้ามาน้อยกว่าสมาชิกที่พ้นสภาพออกไป สาเหตุที่สมาชิกพ้นสภาพ คือ ลาออกจากสหกรณ์ด้วยความสมัครใจเป็นส่วนใหญ่ รองลงมา คือ ย้ายไปอยู่นอกถิ่นดำเนินงานของสหกรณ์ และสมาชิกถึงแก่กรรม ในปี 2532 สมาชิกลดลงเนื่องจากสมาชิกพ้นสภาพ 106 คน มีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้น 38 คน สมาชิกพ้นสภาพเนื่องจาก ลาออก 74 คน ย้ายไปอยู่นอกถิ่นดำเนินงานของสหกรณ์ 12 คน ถึงแก่กรรม 11 คน เป็นลูกค้ำชำชนหลายสถาบัน 5 คน บวช 4 คน จำนวนสมาชิกลดลงของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532 คือ 131 คน 89 คน 55 คน 50 คน และ 68 คน ตามลำดับ

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์

จากตารางที่ 2 สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด จัดเป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ตามมาตรฐานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เนื่องจากมีทุนดำเนินงานโดยเฉลี่ยมากกว่า 15 ล้านบาท ทุนดำเนินงานของสหกรณ์เมื่อสิ้นปีในแต่ละปีปรากฏว่าปี 2529 มีทุนดำเนินงานสูงที่สุด คือ 22,574,729.58 บาท และต่ำสุดในปี 2532 มีทุนดำเนินงาน 17,435,460.16 บาท ทุนดำเนินงานประกอบด้วยทุนเรือนหุ้น เงินสำรองทุนอื่น เงินรับฝาก เงินกู้ยืมเหลือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารของกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ไม่สามารถนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 รายได้ รายจ่าย และกำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2527-2532

ปี พ.ศ.	รายได้		รายจ่าย		กำไรสุทธิ	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2527	3,862,346.07	100	1,888,407.16	48.89	1,973,938.91	51.11
2528	2,945,483.50	100	2,345,052.12	79.62	6,600,431.48	20.38
2529	2,543,058.50	100	1,777,247.91	69.89	765,810.69	30.11
* 2530	3,621,654.25	100	2,490,404.40	68.76	1,131,249.80	31.24
2531	1,152,045.75	100	575,569.70	49.96	576,476.09	50.04
2532	3,039,934.75	100	1,439,812.50	47.36	1,600,122.21	52.64

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2527-2532)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความก้าวหน้าของการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532

รายการ / ปี	2527	2528	2529	* 2530	2531	2532
จำนวนสมาชิก (คน)	1,355	1,224	1,135	1,080	1,030	962
ทุนเรือนหุ้น	2,544,550.00	2,842,650.00	3,111,600.00	3,388,075.00	3,568,600.00	3,846,350.00
เงินสำรอง	2,943,435.85	4,341,603.23	4,548,146.21	4,985,759.65	5,221,153.34	5,221,153.34
ทุนอื่น ๆ	837,411.00	1,120,650.28	1,101,775.28	1,224,033.53	1,430,823.53	1,393,947.78
เงินรับฝาก	1,242,364.50	1,046,285.12	1,211,586.77	2,414,764.12	2,737,526.79	3,642,692.27
เงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร						
- เพื่อจ่ายให้แก่สมาชิก	11,407,549.14	11,455,155.14	11,493,690.56	8,052,896.36	4,541,213.36	619,183.61
- เพื่อซื้อวัสดุการเกษตร						
- เพื่อซื้อเครื่องตรวจสอบคุณภาพข้าว	-	13,760.00	10,160.00	-	-	-
ทุนดำเนินงาน	20,756,943.48	21,657,700.15	22,574,729.58	21,741,737.35	18,915,637.47	17,435,460.16
เงินกู้จ่ายแก่สมาชิกแรก	74,620,550.00	82,158,900.00	90,928,700.00	99,776,650.00	107,739,900.00	119,102,800.00
เงินกู้จ่ายแก่สมาชิกระหว่างปี	7,133,600.00	7,538,350.00	8,769,800.00	5,153,450.00	6,504,300.00	11,362,900.00
การชำระคืนเงินกู้แรก	57,715,300.98	64,625,880.30	71,781,380.30	81,497,159.42	90,457,736.55	102,206,626.34
การชำระคืนเงินกู้ของสมาชิก ระหว่างปี	5,260,620.00	6,910,579.32	7,155,500.00	5,826,045.12	7,024,266.00	11,748,889.79
เงินคงเหลืออยู่ที่สมาชิก	14,883,491.43	15,511,262.11	17,125,562.11	16,257,732.98	15,260,405.86	14,874,336.07
กำไรสุทธิประจำปี	1,973,938.91	600,431.48	765,810.69	565,625.15	576,476.09	1,600,122.21

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

ปี 2529 มีทุนดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากมีเงินกู้คงเหลือเป็นจำนวนสูงกว่าปีอื่น ทุนดำเนินงานปี 2530-2532 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยเนื่องจากการลดปริมาณเงินกู้ มีการชำระหนี้เพิ่มขึ้น แต่ทุนดำเนินงานไม่ลดลงมากนักเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของทุนเรือนหุ้น และเงินสำรองที่เพิ่มขึ้นทุกปี

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2527-2532 มีดังนี้ 20,756,943.48 บาท 21,657,700.15 บาท 22,574,729.58 บาท 21,741,737.35 บาท 18,915,637.47 บาท และ 17,435,460.16 บาท ตามลำดับ ปี 2528 มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากปี 2527 เท่ากับ 900,756.67 บาท ในปี 2529 มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นจากปี 2528 เท่ากับ 917,029.43 บาท ในปี 2530 มีทุนดำเนินงานลดลงจากปี 2529 เท่ากับ 832,992.23 บาท ในปี 2531 มีทุนดำเนินงานลดลงจากปี 2530 เท่ากับ 2,826,099.88 บาท ในปี 2532 มีทุนดำเนินงานลดลงจากปี 2531 เท่ากับ 1,480,177.31 บาท

แหล่งเงินกู้ของสหกรณ์

เงินกู้ของสหกรณ์ได้มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพียงแห่งเดียว ในวันสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2532 สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี เป็นที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 619,183.61 บาท มีรายละเอียดดังนี้ เพื่อใช้เป็นทุนใหญ่เมื่อครบปีทางบัญชี 1 เมษายน 2531 สหกรณ์ฯ เป็นที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 4,541,213.36 บาท ในระหว่างปีสหกรณ์ฯ ใ้ชำระต้นเงินจำนวน 14,999,829.75 บาท และกู้ใหม่ระหว่างปี 11,077,800.00 บาท

การให้เงินกู้แก่เกษตรกร

เงินกู้ที่สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ให้สมาชิกกู้มี 2 ประเภท
ได้แก่

1. เงินกู้ระยะสั้น ชำระคืนตามเวลาที่ขายผลผลิตได้ ระยะเวลาในการชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษอาจให้เวลาไม่เกิน 15 เดือน นับตั้งแต่วันที่ทำหนังสือสัญญาเงินกู้ระยะสั้น เช่น ค่าใช้จ่ายในการทำนา ค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวผล-
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์อื่นใด
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตเป็นทุน

2. เงินกู้ระยะปานกลาง ชำระคืนเป็นงวด ๆ ระยะเวลาในการชำระคืนภายใน 3 ปี เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษอาจให้ได้ไม่เกิน 5 ปี ทั้งนี้บังคับถ้วนทำหนังสือสัญญา หรือหลักฐานการกู้เงิน เงินกู้ระยะปานกลาง เช่น กู้เพื่อสร้างบ้านพักอาศัย บุกเบิกที่ดิน ฌที่กิน ปลูกต้นไม้ ซ่อมเครื่องสูบน้ำ เป็นต้น

ในรอบ 6 ปี (2527-2532) สหกรณ์ได้ให้สมาชิกกู้เงินไปประมาณอาชีพทั้งเงิน กู้ระยะสั้น และระยะปานกลาง เฉลี่ยปีละ 8,178,551.00 บาท ในจำนวนนี้เป็นเงินกู้ระยะ สั้นเฉลี่ยปีละ 3,191,419.33 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.02 และเป็นเงินกู้ระยะปานกลาง เฉลี่ยปีละ 4,987,131.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.58 ดังตารางที่ 3

เงินรับฝาก

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ส่วนหนึ่งมาจากเงิน ฝากของสมาชิกทั้งประเภทเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ จากตารางที่ 4 จะเห็น ได้ว่าในรอบ 6 ปี ที่ผ่านมาสหกรณ์ได้รับเงินฝากจากสมาชิกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นคือ ในปี 2527 สหกรณ์ได้รับเงินฝากรวม 1,243,364.50 บาท ปี 2528 สหกรณ์ได้รับเงินฝากรวม 1,046,285.12 บาท ในปี 2529 สหกรณ์ได้รับเงินฝากรวม 1,211,586.77 บาท ในปี 2530 สหกรณ์ได้รับเงินฝากรวม 2,414,764.12 บาท ในปี 2531 สหกรณ์ได้รับ เงินฝากรวม 2,737,526.79 บาท และปี 2532 สหกรณ์ได้รับเงินฝากรวม 3,642,692.27 บาท มีเพียงปี 2528 เท่านั้นที่สหกรณ์ได้รับเงินฝากจากสมาชิกน้อยกว่า ทุกปี เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกเอง กรณีที่น่าสนใจคือ เงินฝากออมทรัพย์ และฝาก ประจำ ในปี 2527 สหกรณ์ได้รับเงินฝากออมทรัพย์ 137,040.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.02 ได้รับเงินฝากประจำ 1,106,324.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 88.98 ในปี 2532 สหกรณ์ได้รับเงินฝากออมทรัพย์ 788,276.49 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.64 เงินฝากประจำ 2,571,230.61 บาท คิดเป็นร้อยละ 70.59 เงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ โดยเฉลี่ย 6 ปีแล้วเป็นเงิน 435,404.20 บาท คิดเป็นร้อยละ 21.24 และ 1,554,560.85 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.86 ตามลำดับ การที่อัตราเงินฝากประจำเฉลี่ย สูง แสดงให้เห็นถึงความมั่นใจของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ และการที่เงินฝากออมทรัพย์และสัจจะ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ปริมาณเงินที่ให้สมาชิกกู้แยกตามประเภท ปี 2527-2532

ปี พ.ศ.	ระยะสั้น		ระยะปานกลาง		รวม	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2527	1,659,300.00	23.26	5,474,300.00	76.80	7,133,600.00	100
2528	1,796,350.00	23.83	5,742,000.00	76.17	7,538,350.00	100
2529	3,374,800.00	38.48	5,395,000.00	61.52	8,769,800.00	100
* 2530	3,471,866.00	44.73	4,290,490.25	55.27	7,762,356.25	100
2531	3,453,300.00	53.10	3,051,000.00	46.90	6,504,300.00	100
2532	5,392,900.00	47.46	5,970,000.00	52.54	11,362,900.00	100
	19,148,516.00		29,922,790.00		49,071,306.00	
เฉลี่ย	3,191,419.33	39.02	4,987,131.67	60.98	8,178,551.00	100

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

ตารางที่ 4 การรับฝากเงินของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด แยกตามประเภทปี 2527-2532

	คอกทรัพย์		ประจำ		เงินฝากสัจจะคอกทรัพย์		รวม	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
2527	137,040.50	11.02	1,106,324.00	88.98			1,243,364.50	100
2528	92,969.12	8.89	953,316.00	91.11			1,046,285.12	100
2529	137,470.77	11.35	1,074,116.00	88.65			1,211,586.77	100
* 2530	742,679.12	30.76	1,672,085.00	69.24			2,414,764.12	100
2531	713,989.19	26.08	1,950,293.49	71.24	73,244.11	2.68	2,737,526.79	100
2532	788,276.49	21.64	2,571,230.61	70.59	283,185.17	7.77	3,642,692.27	100
รวม	2,612,425.19		9,327,365.10		365,429.28		12,296,219.57	
เฉลี่ย	435,404.20	21.24	1,554,560.85	75.86	59,404.88	2.90	2,049,369.93	100

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

ออมทรัพย์ มีอัตราแนวโน้มนำสูงขึ้นเรื่อย ๆ แสดงถึงฐานะของสมาชิกเองที่มีฐานะดีขึ้นโดยมีเงินเหลือฝากมากขึ้น

แนวโน้มนำการฝากเงินของสมาชิกที่สูงขึ้น ย่อมเป็นผลดีทั้งทางด้านการสมาชิกและสหกรณ์ คือ สมาชิกสามารถลงทุนหาประโยชน์ในสหกรณ์ของตนเอง และสหกรณ์มีทุนดำเนินงานมากขึ้น

การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย (ธุรกิจซื้อ)

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ได้หาสินค้าและปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายให้แก่ ชาวสาร ปุ๋ย สินค้าทั่วไป นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญของสหกรณ์การเกษตร ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวก และลดต้นทุนในการผลิตให้แก่สมาชิกอีกด้วย เป็นทางหนึ่งที่จะเพิ่มรายได้อีกแก่สมาชิก ขณะเดียวกันก็เป็นการเพิ่มธุรกิจแก่สหกรณ์ด้วย จากตารางที่ 5 ในระหว่างปี 2527 - 2532 สมาชิกได้ซื้อปุ๋ยมากเป็นอันดับแรก เฉลี่ยข้างปีลดลง คือปี 2529 สาเหตุเพราะว่าสมาชิกไม่สามารถชำระค่าปุ๋ยได้ตามกำหนดเวลา โดยสังเกตจากดอกเบี้ย ค่าปรับพันกำหนดชำระที่สูงขึ้นมาก และเป็นรายได้อีกที่สำคัญรายได้อีกหนึ่งของสหกรณ์

ในปี 2527-2532 สหกรณ์ขายปุ๋ยให้สมาชิก จำนวน 1,129,503.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.69 จำนวน 239,855.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.65 จำนวน 81,573.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.24 จำนวน 134,120.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.98 จำนวน 130,755.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.23 และ จำนวน 1,120,100.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 86.25 ตามลำดับ ในปี 2527-2532 สหกรณ์ได้รับดอกเบี้ยค่าปรับพันกำหนดครั้งนี้ จำนวน 50,995.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.32 จำนวน 109,538.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.35 จำนวน 132,572.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 54.02 จำนวน 70,925.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.08 จำนวน 105,612.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.96 และจำนวน 116,439.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.97 ตามลำดับ

รายได้

รายได้ของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด ที่สำคัญมีอยู่ 4 รายการ

คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2527-2532

รายการ	2527		2528		2529		* 2530		2531		2532	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ปุ๋ย	1,129,503.00	95.68	239,855.00	68.65	81,573.00	33.24	134,120.00	54.98	130,755.00	48.23	1,120,100.00	86.25
เครื่องนค	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ชาวสาร	0.00	0.00	0.00	0.00	31,199.00	12.72	22,499.80	9.22	22,325.00	8.24	0.00	0.00
สินค้าทั่วไป	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	15,814.00	6.48	12,392.50	4.57	45,455.75	3.50
คอกเบี้ยปรับ	50,995.25	4.32	109,538.00	31.35	132,572.25	54.02	70,925.50	29.08	105,612.75	38.96	116,439.75	8.97
พนกกำหนด												
หนี้สูญจากการ ค้ารับคืน	0.00	0.00	0.00	0.00	54.00	00.02	575.00	0.24	0.00	0.00	16,629.56	1.28
รวม	1,180,498.25	100	349,393.00	100	245,398.25	100	243,934.38	100	271,085.25	100	1,298,625.06	100

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ จำกัด , 2527-2530)

ตารางที่ 6 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532

รายการ	2527		2528		2529		* 2530		2531		2532	
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
ธุรกิจเกษตร	380,807.50	79.67	250,958.00	64.78	245,068.00	52.82	207,805.00	72.57	119,917.95	48.11	541,715.96	76.28
ธุรกิจอื่น	50,995.25	10.67	109,538.00	28.28	132,626.25	28.58	48,153.50	16.82	105,612.75	42.38	133,069.31	18.74
ธุรกิจขาย	14,066.50	2.94	13,875.00	3.58	26,173.75	5.64	20,230.55	7.06	14,252.75	5.72	0.00	0.00
รายได้อื่น ๆ	32,133.64	6.72	13,015.11	3.36	60,112.22	12.96	10,172.85	3.55	9,449.99	3.79	35,358.92	4.98
รวม	478,002.89	100	387,384.11	100	463,980.22	100	286,361.90	100	249,233.44	100	710,144.19	100

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

1. รายได้จากธุรกิจเครติค
2. รายได้จากธุรกิจซื้อ
3. รายได้จากธุรกิจขาย
4. รายได้อื่น ๆ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร, ค่าธรรมเนียมแรกเข้า,

หนี้สูญรับคืน

จากตารางที่ 6 รายได้ของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ในปี 2527-2532 สหกรณ์มีรายได้จากธุรกิจเครติคมากเป็นอันดับแรก เป็นเงิน 380,807.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.67 จำนวน 250,958.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 64.78 จำนวน 245,068.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 52.82 จำนวน 207,805.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.57 จำนวน 119,917.95 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.11 และจำนวน 541,715.96 บาท คิดเป็นร้อยละ 76.28 ตามลำดับ รองลงมาคือ ธุรกิจซื้อ เป็นเงิน 50,995.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.67 จำนวน 109,538.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.28 จำนวน 132,626.25 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.58 จำนวน 48,153.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 16.82 จำนวน 105,612.75 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.38 และจำนวน 133,069.31 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.74 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ระหว่างปี 2527-2532 มีรายได้หลักจากธุรกิจเครติคตลอด 6 ปี เท่ากับ 1,746,272.41 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.81 รองลงมาได้แก่รายได้จากธุรกิจการซื้อตลอด 6 ปี เท่ากับ 579,995.06 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.52 นอกจากนี้เป็นรายได้จากรายได้อื่น ๆ เท่ากับ 160,242.73 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.23 และรายได้จากธุรกิจขาย เท่ากับ 88,598.55 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.44 ตามลำดับ

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์

ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์แบ่งออกได้เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจ และค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ส่วนหนึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน เช่น เงินเดือนและค่าจ้าง เบี้ยเลี้ยงพาหนะ ดอกเบี้ยเงินรับฝาก ค่าใช้จ่ายประชุมใหญ่ ค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด แยกตามประเภท

รายการ	2527		2528		2529		* 2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
- เงินเดือนและค่าจ้าง	218,268.00	29.19	192,570.00	32.36	168,470.00	30.38	129,600.00	30.38	72,120.00	24.57	150,600.00	22.72
- ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ	45,583.00	6.10	35,303.00	5.93	40,156.00	7.24	26,823.00	6.40	11,670.00	3.98	40,062.00	6.04
- เงินชดเชย	98,145.00	13.12	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
- ค่าสวัสดิการพนักงาน	1,903.00	0.25	2,551.00	0.43	1,782.00	0.32	1,449.50	0.35	440.00	0.15	4,319.00	0.65
- ค่ารับรอง	5,627.00	0.75	3,208.00	0.54	0.00	0	2,382.50	0.57	1,114.00	0.38	0.00	0
- ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	14,451.00	0.93	12,292.48	2.07	13,197.00	2.38	12,253.93	2.92	13,135.60	4.47	17,536.50	2.65
- ค่าของใช้สำนักงาน	6,643.00	0.89	4,548.50	0.76	0.00	0	2,958.00	0.71	0.00	0	0.00	0
- ค่าเบี้ยประกันภัย	26,370.23	3.53	9,806.05	1.65	12,185.75	2.20	0.00	0	0.00	0	0.00	0
- ค่าซ่อมแซม												
- รักษาสมรรถนะ	3,008.00	0.40	1,951.00	0.33	1,686.00	0.30	2,315.50	0.55	10,357.20	3.52	10,555.20	1.59
- ค่าโทรศัพท์	8,983.00	1.20	3,779.00	0.64	4,923.00	0.89	6,564.00	1.57	6,069.00	2.07	7,940.50	1.20
- ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า	3,041.45	0.41	2,211.35	0.37	2,675.85	0.49	1,922.57	0.46	1,529.86	0.52	3,227.00	0.49
- ค่าพาหนะเจ้าหน้าที่	34,010.00	4.55	53,357.50	8.75	55,768.75	10.06	32,816.88	7.83	12,495.00	4.26	18,270.00	2.76

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	2527		2528		2529		* 2530		2531		2532	
	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
- ค่าส่วนนิยามพาหนะ	4,023.00	0.54	2,388.00	0.40	2,713.00	0.49	1,655.50	0.39	1,342.00	0.39	5,064.00	0.76
- ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก	149,269.56	19.96	135,410.99	22.76	124,680.97	22.49	106,495.88	25.40	101,871.21	34.70	274,066.63	41.34
- ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	113,511.98	15.18	103,941.13	17.47	108,139.10	19.50	85,096.06	20.30	48,128.63	16.39	102,798.00	15.50
- ค่าภาษีที่ดิน	0.00	0	3,500.00	0.59	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0
- ค่าใช้จ่ายประชุมใหญ่	6,651.00	0.89	8,863.00	1.49	4,333.00	0.78	4,044.25	0.96	2,954.00	0.01	0.00	0
- ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	8,289.50	1.11	19,342.50	3.25	13,766.50	2.48	2,853.59	0.68	10,353.00	3.52	28,530.30	4.30
รวม	747,777.72	100	595,023.50	100	554,476.92	100	419,231.16	100	293,579.50	100	662,969.13	100

ที่มา : (สภกรรมการเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

จากตารางที่ 7 แสดงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ซึ่งส่วนใหญ่สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่สำคัญ คือ เงินเดือนและค่าจ้าง ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ ดอกเบี้ยจ่าย เงินรับฝาก ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ เปรียบเทียบปี 2527 กับปี 2532

เงินเดือนและค่าจ้าง 218,268.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.19 ลดลงเป็น 150,600.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.72 ค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะ 45,583.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.10 ลดลงเป็น 40,062.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 6.04 ดอกเบี้ยจ่ายเงินรับฝาก 149,269.56 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.96 เพิ่มขึ้นเป็น 274,066.63 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.34 ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์ 113,511.98 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.18 ลดลงเป็น 102,798.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 15.50 จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยดูได้จากกำไรสุทธิในตารางที่ 1

อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratio)

เป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ และประเมินผลความสามารถของการบริหารเงินทุนที่กิจการมีอยู่ เกิดจากการเปรียบเทียบโดยนำรายการที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินสำหรับระยะเวลาหนึ่งมาสัมพันธ์กันในรูปของสัดส่วน หรือ อัตราส่วนจะช่วยให้ช่วยในการตัดสินใจของผู้ที่สนใจ หรือเกี่ยวข้องกับกิจการนั้น เนื่องจากการวิเคราะห์จะชี้ช่องทางบางสิ่ง ทำให้ผู้วิเคราะห์เห็นอะไรบางอย่างที่สามารถหาข้อเท็จจริงได้ ผู้วิเคราะห์ฐานะการเงินจึงเปรียบเทียบเสมือนนักสืบ ผู้วิเคราะห์จึงนิยมใช้อัตราส่วนหลายประเภทในการวิเคราะห์หาข้อเท็จจริง ซึ่งการคำนวณอัตราส่วนทางการเงินไม่ใช่เรื่องยุ่งยากซับซ้อน เนื่องจากมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณอยู่แล้ว แต่การจะนำผลลัพธ์ที่คำนวณได้มาไขประโยชน์เป็นเรื่องยุ่งยากมาก ผู้ใช้จะต้องเข้าใจความเป็นมาของอัตราส่วนแต่ละอัตราส่วน กระจ่างชัดๆ ที่แฝงอยู่ในอัตราส่วนนั้น ๆ การไขประโยชน์จากอัตราส่วนของอาศัยการแปลความ ความชำนาญและไหวพริบของผู้วิเคราะห์

อัตราส่วนทางการเงินนั้นจะใช้ประโยชน์ได้มาก เมื่อนำมาแปลความและอาศัยการเปรียบเทียบ ซึ่งกระทำได้ 3 รูปแบบคือ

1. เปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานของประเทศ
2. เปรียบเทียบกับกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เปรียบเทียบอัตราร้อยในอัตรส่วนของกิจการนั่นเอง

สำหรับการศึกษาค้างนี้จะเปรียบเทียบกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกันคือ สหกรณ์ขนาดใหญ่ในเขตเศรษฐกิจเกษตรที่ 2 สำหรับการจึควาสหกรณ์ใหม่เป็นสหกรณ์ ขนาดใค่นั้น มีเกณฑ์คังนี้

1. สหกรณ์ขนาดเล็ก ทุนดำเนินงานต่ำกว่า 5 ล้านบาท
2. สหกรณ์ขนาดกลาง ทุนดำเนินงานเกินกว่า 5 ล้านบาท แต่ไม่เกิน 15 ล้านบาท
3. สหกรณ์ขนาดใหญ่ ทุนดำเนินงานเกินกว่า 15 ล้านบาท

สหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่อยู่ในเขตเศรษฐกิจเกษตรที่ 2 มีการเปรียบเทียบกิจการที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจเดียวกัน คังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 อัตราร้อยทางการเงินมากรฐานของกรมทรวบฉฉี่สหกรณ์

อัตราร้อย	เกณฑ์กลุ่มเขต 2
อัตราร้อยทุนหมุนเวียน (ต่อ 1)	1.46
อัตราร้อยหนี้สินทั้งสินต่อทุน (ต่อ 1)	2.47
อัตราร้อยการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิน (รอบ)	0.31
อัตราร้อยผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ร้อยละ)	3.42
อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)	10.97
อัตราร้อยผลตอบแทนต่อส่วนของทุน (ร้อยละ)	11.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์

การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ประเภท

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio)
2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Leverage Ratio)
3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio)
4. วิเคราะห์อัตราส่วนกำไร (Profitability Ratio)

1. วิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity Ratio) การวิเคราะห์อัตราส่วนสภาพคล่องใช้วิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ โดยพิจารณาจากทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องของสหกรณ์ ได้แก่ เงินสด เงินธนาคาร ลูกหนี้ระยะสั้น และทรัพย์สินคงเหลือของสหกรณ์ อัตราส่วนที่ใช้วัดได้แก่

$$\text{อัตราส่วนทุนหมุนเวียน} = \frac{\text{สินทรัพย์หมุนเวียน} \text{ ต่อ } 1}{\text{หนี้สินหมุนเวียน}}$$

อัตราส่วนที่เปรียบเทียบ 1.46:1

การวิเคราะห์ตามปกติแล้ว พบว่าอัตรายังสูงความคล่องตัวยิ่งมาก คือ มีความสามารถในการชำระหนี้สินมาก หรือมีเงินทุนหมุนเวียนในมือสูง เมื่อนำเอาทรัพย์สินหมุนเวียนมาชำระหนี้ ส่วนที่เป็นหนี้สินหมุนเวียนแล้วยังคงมีเงินสดในมือเหลืออยู่สำหรับการใช้จ่ายประจำวัน หากพิจารณาให้ลึกซึ้งไปแล้ว ถ้าอัตราส่วนสูงเกินไป อาจก่อให้เกิดปัญหาภัยกิจการได้เพราะชี้ให้เห็นว่าสหกรณ์ได้มีทรัพย์สินหมุนเวียนไว้เกินความจำเป็น เช่น อาจถือเงินสดไว้มากเกินไป หรือ เงินทุนหมุนเวียนจมอยู่ในสินค้าคงเหลือ หรือมีลูกหนี้มากเกินไป ทั้งนี้จะต้องพิจารณาในกรณีที่สหกรณ์มีทรัพย์สินหมุนเวียนที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดในรอบการดำเนินงานปัจจุบันก็แยกแยะกับหนี้สินหมุนเวียนที่ครบกำหนดต้องชำระในงวดปัจจุบัน ถ้าการจัดการเงินผิดพลาด คือ มีการเพิ่มหนี้สินหมุนเวียนมากขึ้นก็อาจทำให้สหกรณ์ต้องประสบกับปัญหาการขาดสภาพคล่องได้โดยง่าย

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ฯ จากผลกา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

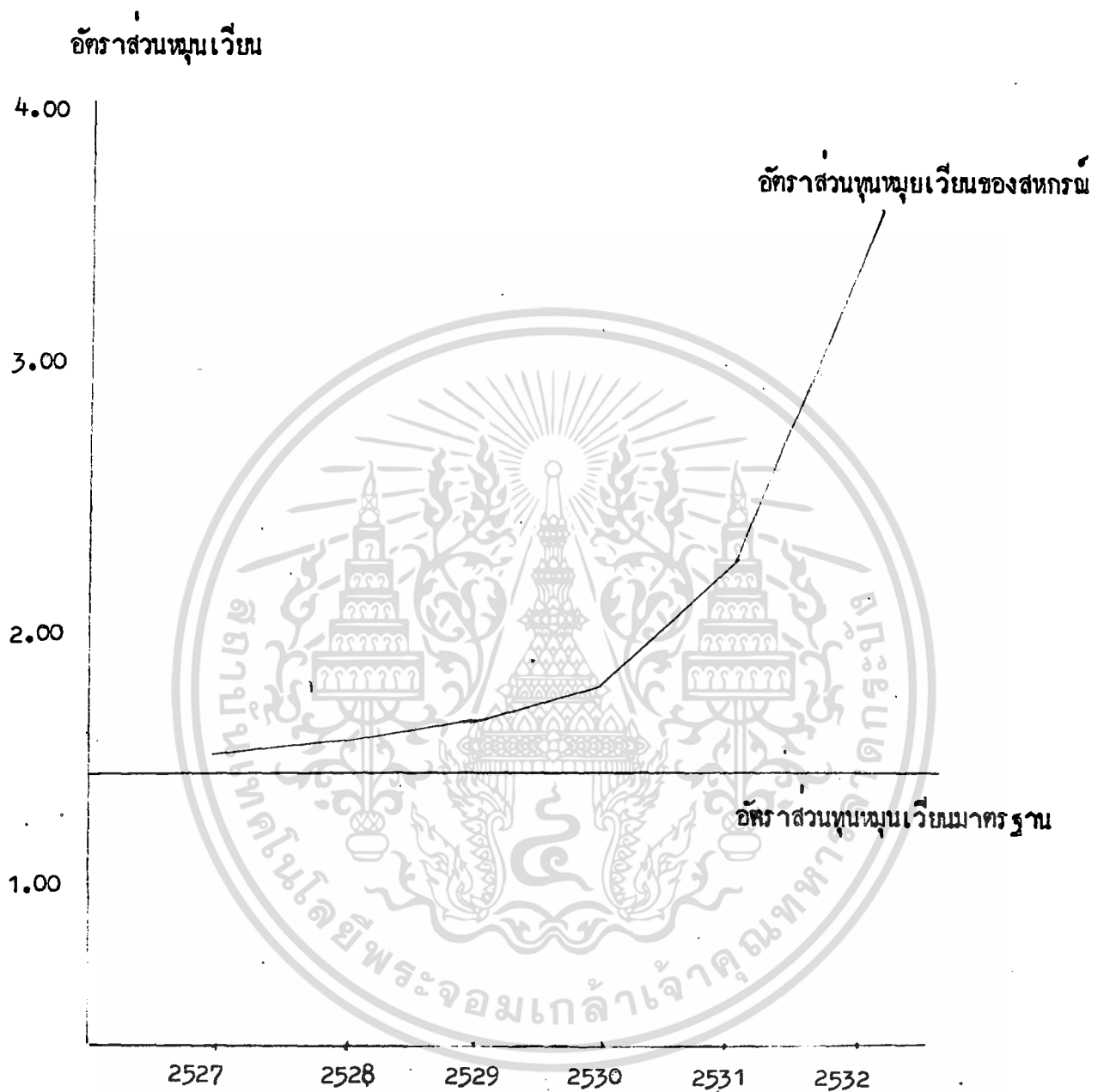
วิเคราะห์ในรอบ 6 ปี ตั้งแต่ปี 2527-2532 ปรากฏว่ามีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์ สูงกว่าอัตราส่วนที่ไ้เปรียบเทียบกับในกลุ่มเดียวกันสูงสุดเท่ากับ 3.60 ในปี 2532 และรองลงมาเท่ากับ 2.24 ในปี 2531 และในปี 2527-2530 มีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนที่ไ้เปรียบเทียบกับเล็กน้อย เท่ากับ 1.52 1.58 1.63 และ 1.79 ตามลำดับ และอัตราส่วนเฉลี่ยทั้ง 6 ปี เท่ากับ 1.84 หมายความว่า สหกรณ์มีทรัพย์สินหมุนเวียนที่คาดว่าจะเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้ในรอบค่าเงินการปัจจุบันสูงกว่าหนี้สินระยะสั้นที่ครบกำหนดชำระในช่วงปัจจุบัน

ตารางที่ 9 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2527-2532

รายการ ปี พ.ศ.	สินทรัพย์หมุนเวียน (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วน ทุนเวียน	อัตราส่วน มาตรฐาน	ประเมินผล
2527	19,688,840.24	12,978,659.28	1.52	1.46	สูง
2528	19,949,567.53	12,633,540.28	1.58	1.46	สูง
2529	20,980,886.06	12,871,934.58	1.63	1.46	สูง
2530	20,272,885.92	11,344,519.21	1.79	1.46	สูง
2531	17,521,409.59	7,825,833.21	2.24	1.46	สูงมาก
2532	16,125,073.23	4,477,608.51	3.60	1.46	สูงมาก
รวม	114,538,662.57	62,132,095.07			
เฉลี่ย	19,089,977.09	10,355,349.17	1.84	1.46	สูง

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 แสดงอัตราส่วนทุนเวียนมาตรฐาน และอัตราส่วนทุนเวียนของสหกรณ์
ปี 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นว่าอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของหน่วยงานมีแนวโน้มสูงขึ้นโดยตลอด และมากกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน อันแสดงให้เห็นว่าฐานะการเงินของสหกรณ์มีสภาพคล่องตัวสูง (ภาพที่ 4)

2. วิเคราะห์อัตราส่วนการเป็นหนี้ (Debt Ratio) เป็นอัตราส่วนที่แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างของเงินทุนของกิจการว่าประกอบด้วยส่วนที่เป็นหนี้สิน กับส่วนที่เป็นทุนอย่างละเท่าใด ซึ่งโครงสร้างของกิจการจะสามารถใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้หลายประการคือ

1.) ฐานะของสหกรณ์และผู้บริหาร ถ้าสหกรณ์จัดหาทุนโดยวิธีการเพิ่มหนี้สิน สหกรณ์ก็จะได้กำไรมากขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องมีการควบคุมการลงทุนที่ดี และภาวะเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวย

2.) ฐานะผู้ให้สินเชื่อสามารถพิจารณาถึงความปลอดภัยในการให้กู้ โดยดูจากทุนของสหกรณ์ ถ้าทุนของสหกรณ์มีเพียงเล็กน้อยผู้ให้สินเชื่อก็ต้องรับความเสี่ยงในการให้กู้มาก

อัตราส่วนที่ใช้คือ อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (Total debts to net worth) เป็นอัตราส่วนระหว่างหนี้สินทั้งหมดกับทุนของสหกรณ์ ผลลัพธ์จะบอกให้ทราบว่า ณ วันที่ทางบุคคลกิจการมีหนี้สินเป็นกี่เท่าของทุน แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ระยะยาวว่า สหกรณ์มีทุนของตนเอง เพียงพอที่จะชำระหนี้ได้เพียงใด เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน} = \frac{\text{หนี้สินทั้งสิ้น}}{\text{ทุนของสหกรณ์}} \quad \text{ต่อ 1}$$

อัตราส่วนที่เปรียบเทียบ 2.47 : 1

ตารางที่ 10 อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด
ปี 2527-2532

รายการ	หนี้สิน ทั้งสิ้น	ทุนของ สหกรณ์	อัตราส่วนหนี้ สินต่อทุน	อัตราส่วน มาตรฐาน	ประเมินผล
ปี					(ต่อ 1)

2527 13,089,398.23 8,299,335.76 1.58 2.47 ทำ

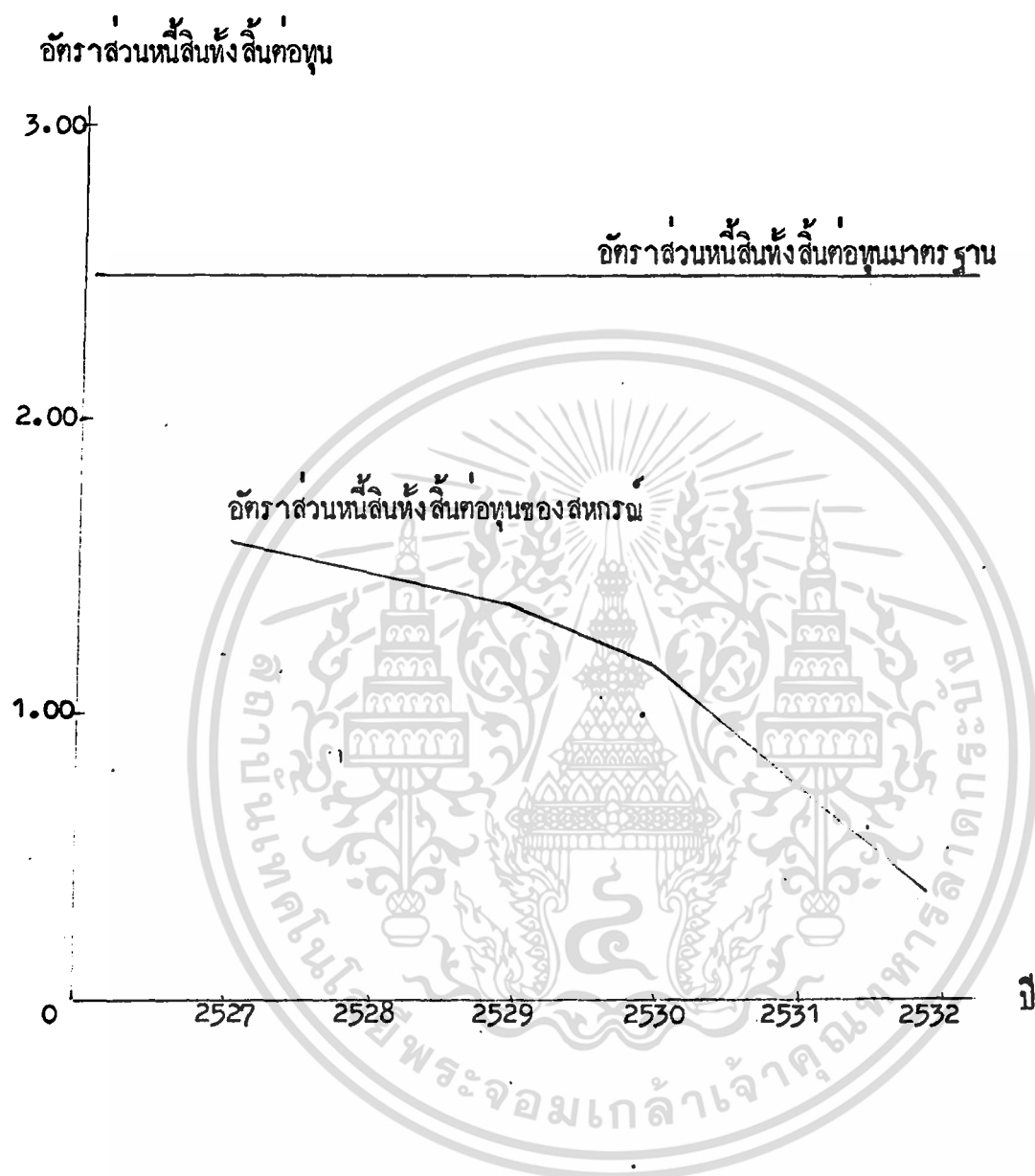
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การการ ปี	หนี้ สิ้น ทั้งสิ้น	ทุนของ สาหรณ	อัตราส่วนหนี้ สิ้นต่อทุน	อัตราส่วน มาตรฐาน (ทอ 1)	ประเมินผล
2528	12,762,065.16	8,299,335.76	1.58	2.47	ทำ
2529	13,047,447.00	9,527,282.18	1.37	2.47	ทำ
2530	11,597,319.27	10,144,418.08	1.14	2.47	ทำ
2531	8,123,348.51	10,792,252.96	0.75	2.47	ทำ
2532	4,807,410.74	12,628,049.42	0.38	2.47	ทำ
รวม	63,427,024.31	6,028,973.39			
เฉลี่ย	10,571,170.71	10,047,828.89	1.05	2.47	ทำ

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนหนี้สิ้นต่อทุนของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ในระหว่างปี 2527-2532 เท่ากับ 1.58 1.43 1.37 1.14 0.75 และ 0.38 ตามลำดับ ซึ่งอัตราส่วนหนี้สิ้นต่อทุนในทุก ๆ ปี ทำกว่าอัตราเปรียบเทียบมาตรฐานในปี 2527 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 1 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท ปี 2528 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 1 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท ปี 2529 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 1 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท ปี 2530 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 1 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท ปี 2531 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 0.75 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท และปี 2532 ที่มีหนี้สิ้นต่อทุน 0.38 บาท มีทุนคุ้มครอง 1 บาท และจากการเฉลี่ยทั้ง 6 ปี สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด มีอัตราส่วนการเป็นหนี้ 1.05 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน สรุปได้ว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด สามารถดำเนินงานได้ผลดี สามารถทำให้หนี้สิ้นต่อทุนลดลงมาตลอดทุกปี ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ได้ทำการระดมทุนของสมาชิกเพิ่มขึ้น และลดการกู้ยืมบางราย ทำให้อัตราส่วนลดลงตามลำดับ แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าเครดิตของสหกรณ์ไม่ดีพอ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5 แสดงอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินค้กองทุนมาตรฐานและอัตราส่วนหนี้สินทั้งสินค้กองทุนของสหกรณ์ ๖ ปี 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จึงมีผลทำให้อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนต่ำลง (ภาพที่ 5)

3. วิเคราะห์อัตราส่วนประสิทธิภาพ (Efficiency Ratio) เป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพคือ

3.1 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น (Total Assets Turnover)

เป็นอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการใช้สินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ว่าเป็นเช่นไร ถ้าอัตราส่วนที่สูง หรือ ต่ำ แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของธุรกิจกับขนาดของสินทรัพย์ โดยปกติถ้าอัตราการหมุนเวียนนี้มีอัตราสูงแสดงว่า ความสามารถของกิจการมีประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุน ถ้าต่ำก็แสดงว่าประสิทธิภาพไม่ดี เขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น} = \frac{\text{รายได้ทั้งสิ้น รอย}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$$

$$\text{อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ} = 0.31 \text{ รอย}$$

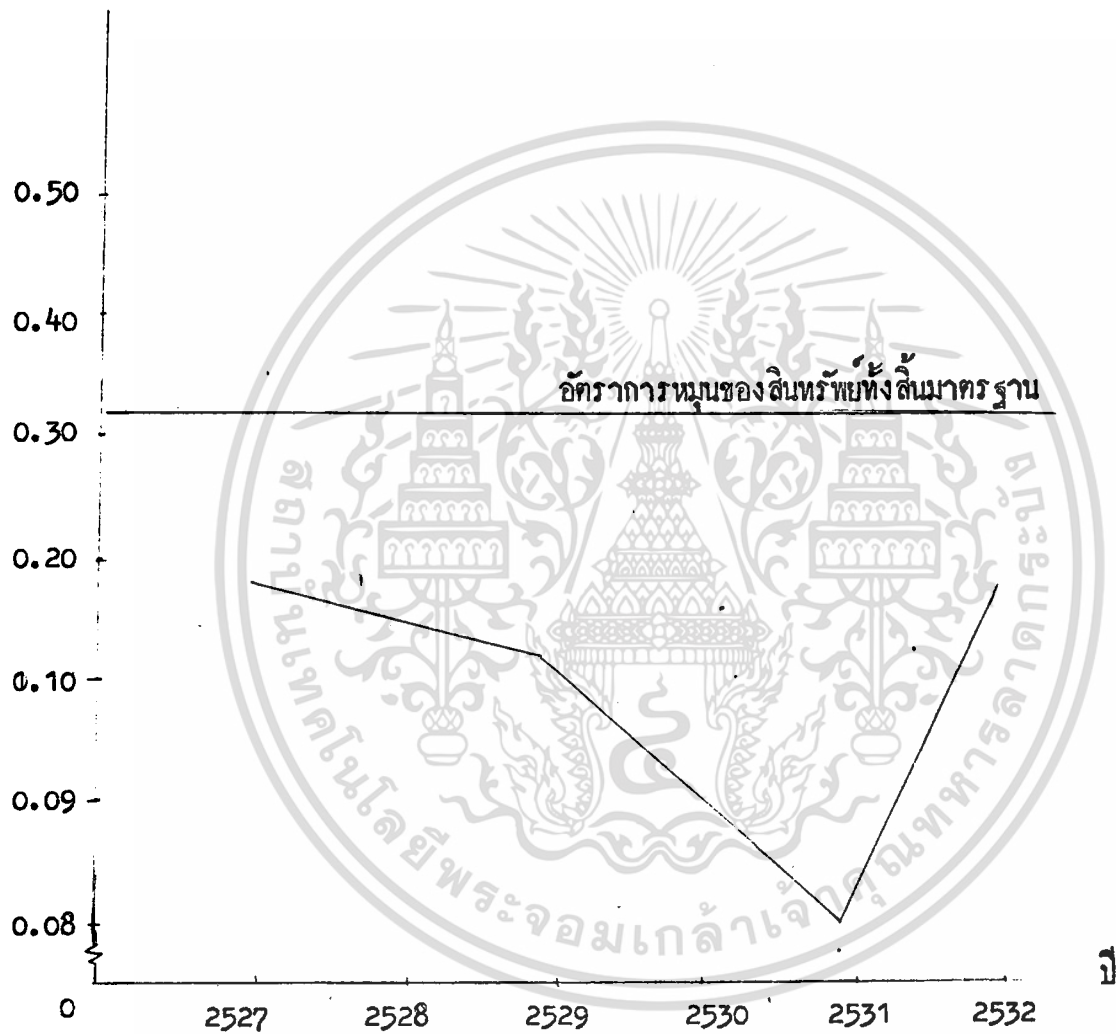
จากตารางที่ 11 อัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ปี 2527-2532 เท่ากับจำนวน 0.18 รอย จำนวน 0.14 รอย จำนวน 0.11 รอย จำนวน 0.08 รอย จำนวน 0.06 รอย และจำนวน 0.17 รอย ตามลำดับ ซึ่งอัตราการหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ต่ำกว่า อัตราส่วนมาตรฐานทุกปี ดังนั้นสหกรณ์ควรพิจารณาปรับปรุง โดยเพิ่มปริมาณธุรกิจ (รายได้) หรือ ลดสินทรัพย์บางส่วนที่มากเกินไป หรือกระทำสองอย่างพร้อมกันสรุปได้ว่า อัตราการหมุนเวียนของสินทรัพย์ของสหกรณ์ลดลงทุกปี สหกรณ์ต้องหาทางเพิ่มปริมาณธุรกิจ (รายได้) ให้มากขึ้น เช่น ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ให้มากขึ้นกว่าที่ทำในปัจจุบัน เพื่อให้อัตราส่วนใกล้เคียง หรือสูงกว่า อัตราส่วนมาตรฐานของกลุ่มเดียวกัน ถึงแม้ว่าในปี 2532 อัตราการหมุนของทรัพย์สินทั้งสิ้นจะเพิ่มขึ้นบ้างก็ตาม แต่ก็ยังไม่ถึงอัตราส่วนมาตรฐาน (ภาพที่ 6)

3.2 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on total Assets)

เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรการดำเนินงานกับสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นในระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรจากการดำเนินงานเป็นร้อยละเท่าใดของสินทรัพย์ทั้งสิ้น ซึ่งอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นว่าเป็นประโยชน์ในการดำเนินการใดๆ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตรากาารหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้น

ภาพที่ 6 แสดงอัตรากาารหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาตรฐานและอัตรากาารหมุนของสินทรัพย์ทั้งสิ้นของสหกรณ์ ปี 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 11 อัตราการหมุนของทรัพย์สินของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด
ปี 2527-2532

รายการ	รายได้ทั้งสิ้น	สินทรัพย์ทั้งสิ้น	อัตราการหมุนของ สินทรัพย์ทั้งสิ้น (รวม)	อัตราส่วน มาตรฐาน	ประเมินผล
2527	3,862,346.07	21,388,733	0.18	0.31	ต่ำ
2528	2,945,483.50	21,657,700.15	0.14	0.31	ต่ำ
2529	2,543,058.50	22,574,729.58	0.11	0.31	ต่ำ
2530	1,810,827.12	21,741,737.35	0.08	0.31	ต่ำ
2531	1,152,045	18,915,637.47	0.06	0.31	ต่ำ
2532	3,039,934.75	17,435,460.16	0.12	0.31	ต่ำ
เฉลี่ย	2,558,949.28	20,618,999.78	0.12	0.31	ต่ำ

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ = $\frac{\text{กำไรในการดำเนินงาน}}{\text{สินทรัพย์ทั้งสิ้น}}$ %

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบร้อยละ 3.42

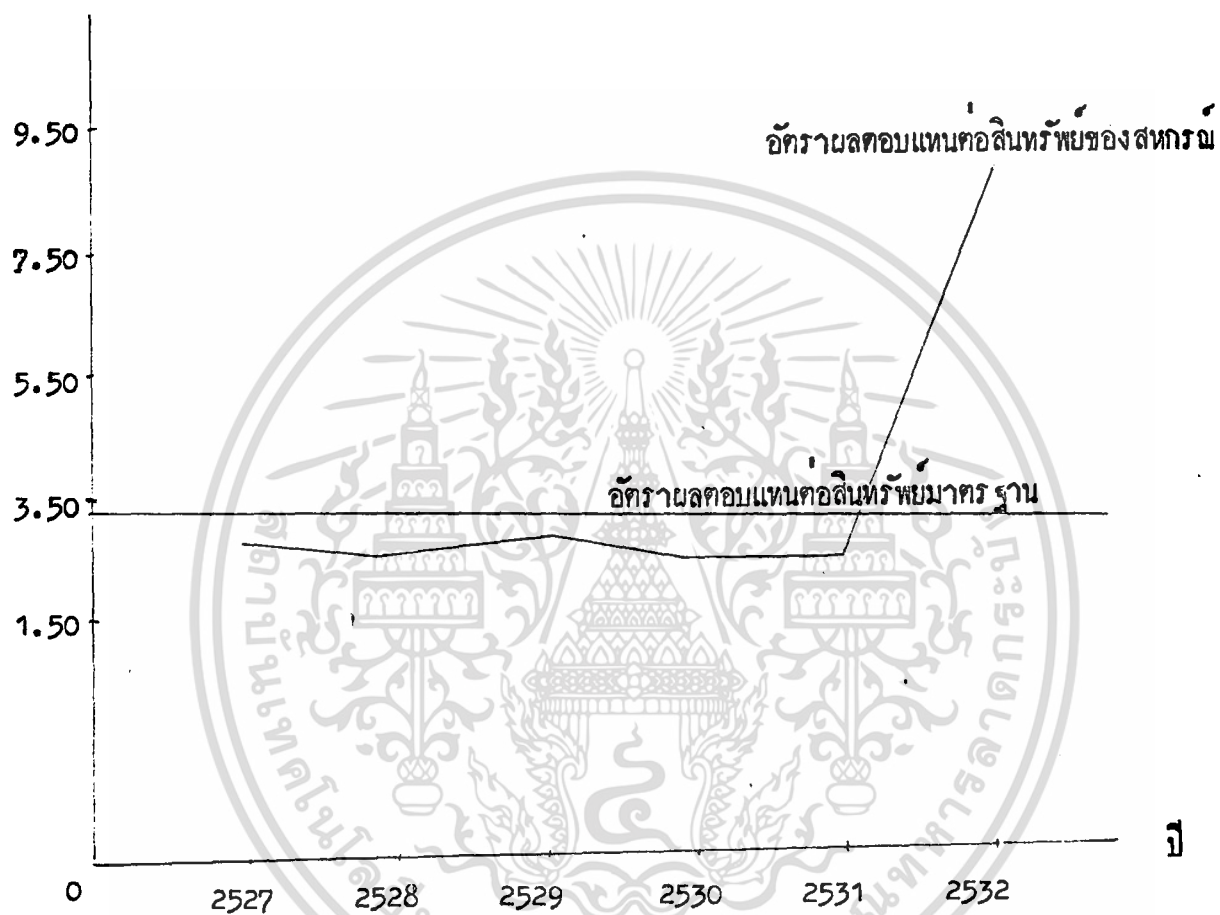
ตารางที่ 12 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด
ปี 2527-2532

รายการ ปี	กำไรสุทธิ ประจำปี (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์ (%)	ประเมินผล
--------------	----------------------------	----------------------------	---------------------------------------	-----------

2527	575,771.53	21,388,733.99	3.00	ต่ำ
------	------------	---------------	------	-----

เอกสารนี้ 2528 สารที่ 600,431.48 การใช้ 21,657,700.15 เท่านั้น ไม่ 2.77 ให้นำไปใช้ ประทำ นด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตรารวมลอบแทนคอสินทรัพย์

ภาพที่ 7 แสดงอัตรารวมลอบแทนคอสินทรัพย์มาตรฐานและอัตรารวมลอบแทนคอสินทรัพย์ของสหกรณ์ ปี 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

รายการ	กำไรสุทธิ ประจำปี (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น (บาท)	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์ (%)	ประเมิน ผล
2529	764,111.15	22,574,729.58	3.38	ต่ำ
2530	563,530.92	21,741,737.35	2.59	ต่ำ
2531	576,476.09	18,915,637.47	3.05	ต่ำ
2532	1,601,420.06	17,435,460.16	9.18	สูง
เฉลี่ย	780,290.21	18,952,333.11	4.12	สูง

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, ปี 2527-2532)

จากตารางที่ 12 แสดงอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ มีอัตราค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับอัตรามาตรฐานมีเพียงปี 2532 เท่านั้นที่อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงคือ 9.18 อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของสหกรณ์ฯ มีแนวโน้มสูงขึ้น อัตราเฉลี่ย 6 ปี เท่ากับร้อยละ 4.12 หมายความว่าทุน 100 บาท ของสินทรัพย์ทั้งสิ้นสหกรณ์ฯสามารถให้ค่าเงินงานเพื่อหากำไรได้ 4.12 บาท ซึ่งเป็นอัตราที่สูงเมื่อเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบ สำหรับสาเหตุที่ทำให้อัตราส่วนต่ำกว่ามาตรฐานเป็นเพราะกำไรในการดำเนินงานต่ำ และประสิทธิภาพในการใช้ทรัพย์สินต่ำ สำหรับปี 2532 สหกรณ์มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน ซึ่งเป็นอัตราส่วนที่น่าพอใจเป็นอย่างยิ่ง (ภาพที่ 7)

4. อัตราส่วนวิเคราะห์ผลกำไร (Profitability Ratio)

เป็นอัตราส่วนที่ใช้วัดผลตอบแทนที่ได้กับการลงทุนต่าง ๆ ของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยอัตราส่วนดังนี้

4.1 อัตรากำไรสุทธิ (Profit margin on sales) เป็นอัตราส่วนกำไร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุทธิกำไรรวมทั้งสิ้น ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาปีบัญชีที่ผ่านมาสหกรณ์สามารถมีกำไรสุทธิในรอบระยะเท่าใดของยอดรายได้ หรือในทำนองเดียวกันกับที่วิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิอาจใช้กับกำไรขั้นต้นของสหกรณ์ เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานหลาย ๆ ปี ติดต่อกันจะแสดงถึงสมรรถภาพในการบริหารงานได้มากขึ้น เช่น ถ้ากำไรขั้นต้นไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงแต่กำไรสุทธิลดลงตลอดระยะเวลาเดียวกัน จะสรุปได้ว่าอาจเกิดจากค่าใช้จ่ายเมื่อเทียบกับยอดขายแล้วสูงขึ้น จึงควรพิจารณาลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน และในทางตรงกันข้ามถ้าอัตรากำไรขั้นต้นลดลงตลอดระยะเวลาแสดงว่า อาจเกิดจากต้นทุนสินค้าสูงขึ้น เมื่อเทียบกับยอดขาย อัตรากำไรสุทธิเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตรากำไรสุทธิ} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{รายได้ทั้งสิ้น}} \%$$

อัตราส่วนที่ใช้เปรียบเทียบ ร้อยละ 10.97

จากตารางที่ 13 แสดงอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ ซึ่งอัตรากำไรสุทธิ ปี 2527-2532 เท่ากับ 51.10 20.38 30.11 31.24 50.04 และ 52.64 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละปีมีอัตราสูงกว่าอัตรามาตรฐานที่เปรียบเทียบ

สรุป จากค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์เท่ากับ ร้อยละ 39.62 แสดงว่าสหกรณ์มีกำไรสุทธิ 100 บาท เมื่อหักต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แล้วจะเหลือเป็นกำไรสุทธิ 39.62 บาท ซึ่งในแต่ละปีมีการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ (ภาพที่ 8)

4.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on net worth) เป็นอัตราส่วนระหว่างกำไรสุทธิประจำปีกับทุนของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วยทุนที่สมาชิกถือ เงินสำรองเงินสะสม ตามข้อบังคับต่าง ๆ รวมทั้งกำไร/ขาดทุนสุทธิประจำปี ผลลัพธ์ที่ได้จะบอกให้ทราบว่าในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์มีกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใด เมื่อเทียบกับทุนหรือส่วนของผู้เป็นเจ้าของ ความสามารถในการทำกำไรสุทธิของกิจการอยู่ในอัตราเปอร์เซ็นต์สูงหรือต่ำ การที่อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงหรือต่ำ จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินทุนของสหกรณ์เองว่าไ้มากน้อยเพียงใด อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเขียนสูตรได้ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิประจำปี}}{\text{ทุนของสหกรณ์ทั้งสิ้น}} \%$$

อัตราที่ใช้เปรียบเทียบ ร้อยละ 11.50

ตารางที่ 13 อัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ปี 2527-2532

รายการ	กำไรสุทธิ ประจำปี	รายได้ทั้งสิ้น	อัตรากำไรสุทธิ (ร้อยละ)	อัตราส่วน มาตรฐาน (ร้อยละ)	ประเมิน ผล
2527	1,973,938.91	3,862,346.07	51.10	10.97	สูง
2528	600,431.48	2,945,483.50	20.38	10.97	สูง
2529	765,810.69	2,543,058.50	30.11	10.97	สูง
2530	565,624.90	1,810,827.12	31.24	10.97	สูง
2531	576,476.09	1,152,045.75	50.04	10.97	สูง
2532	1,600,122.21	3,039,934.75	52.64	10.97	สูง
เฉลี่ย	1,013,734.04	2,558,949.28	39.62	10.97	สูง

ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

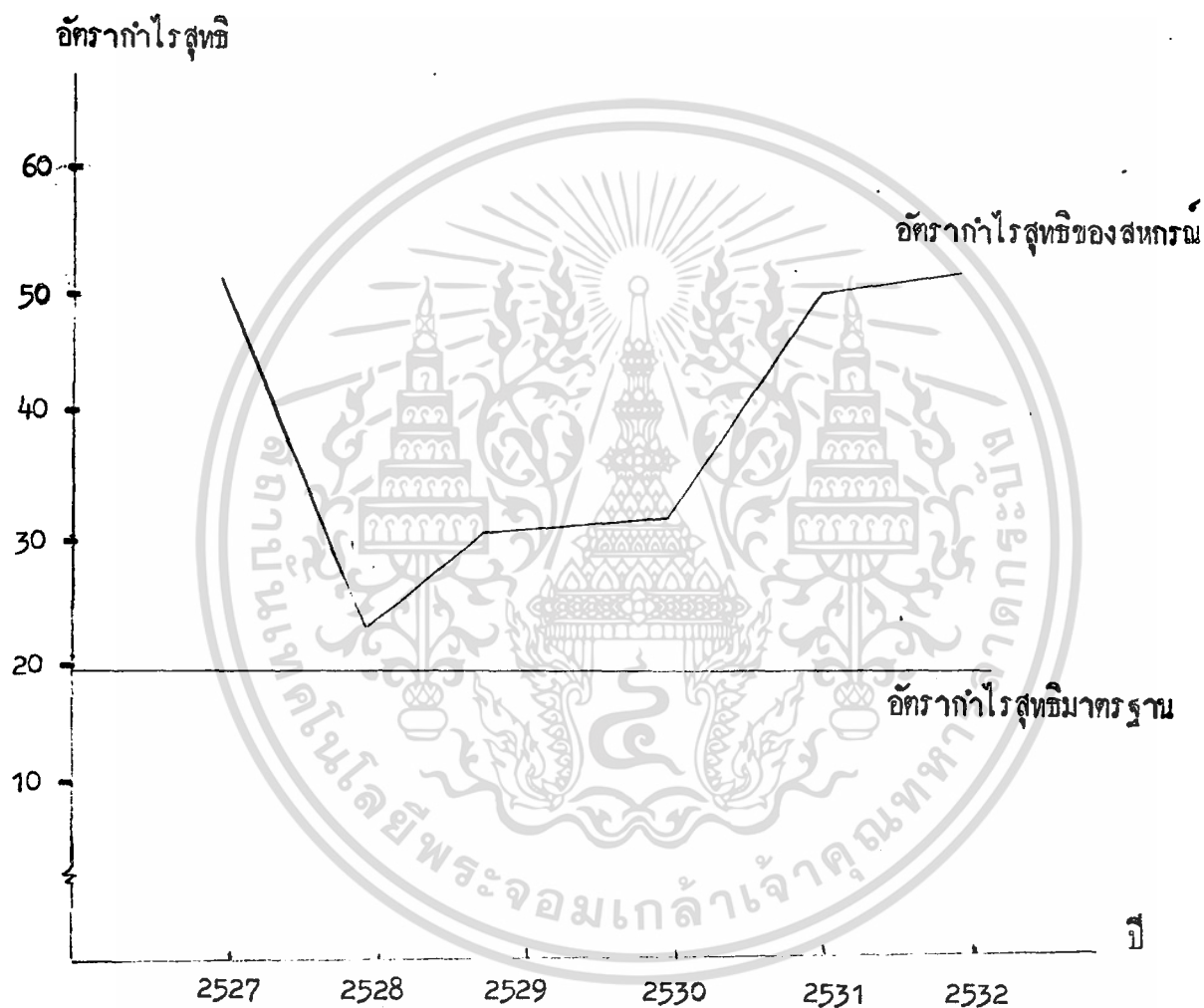
จากตารางที่ 14 แสดงอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ จะเห็นว่าส่วนใหญ่ต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน มีเพียงปี 2527 และ 2532 เท่านั้นที่สูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐาน คือ 23.78 และ 12.67 ตามลำดับ เห็นได้ว่าสหกรณ์ประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินทุนไม่ดี หรือน้อย แลอย่างไรก็ตามในปี 2532 สหกรณ์ก็สามารถทำให้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงเพียงพอจนน่าพอใจเช่นกัน อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ย 6 ปี เท่ากับ 10.12 % หมายความว่า ทุน 100 บาท ทำกำไรได้มากกว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่ากับ 10.12 ซึ่งสหกรณ์จะต้องปรับปรุงขึ้นอีก เนื่องจากยังต่ำกว่าระดับมาตรฐาน (ภาพ
ที่ 9)

ตารางที่ 14 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์การเกษตร เมืองปราจีนบุรี จำกัด
ปี 2527-2532

รายการ	กำไรสุทธิประจำปี	ทุนทั้งสิ้น	อัตราผลตอบแทน ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ร้อยละ)	อัตราส่วน มาตรฐาน (ร้อยละ)	ประเมิน ผล
2527	1,973,938.91	8,299,335.76	23.78	11.55	สูง
2528	600,431.48	8,895,634.99	6.75	11.50	สูง
2529	765,810.69	9,527,282.18	8.04	11.50	สูง
2530	565,624.90	10,144,418.08	5.58	11.50	สูง
2531	576,476.09	10,792,252.96	5.34	11.50	สูง
2532	1,600,122.21	12,628,049.42	12.67	11.50	สูง
เฉลี่ย	1,013,900.71	10,014,495.56	10.12	11.50	ต่ำ

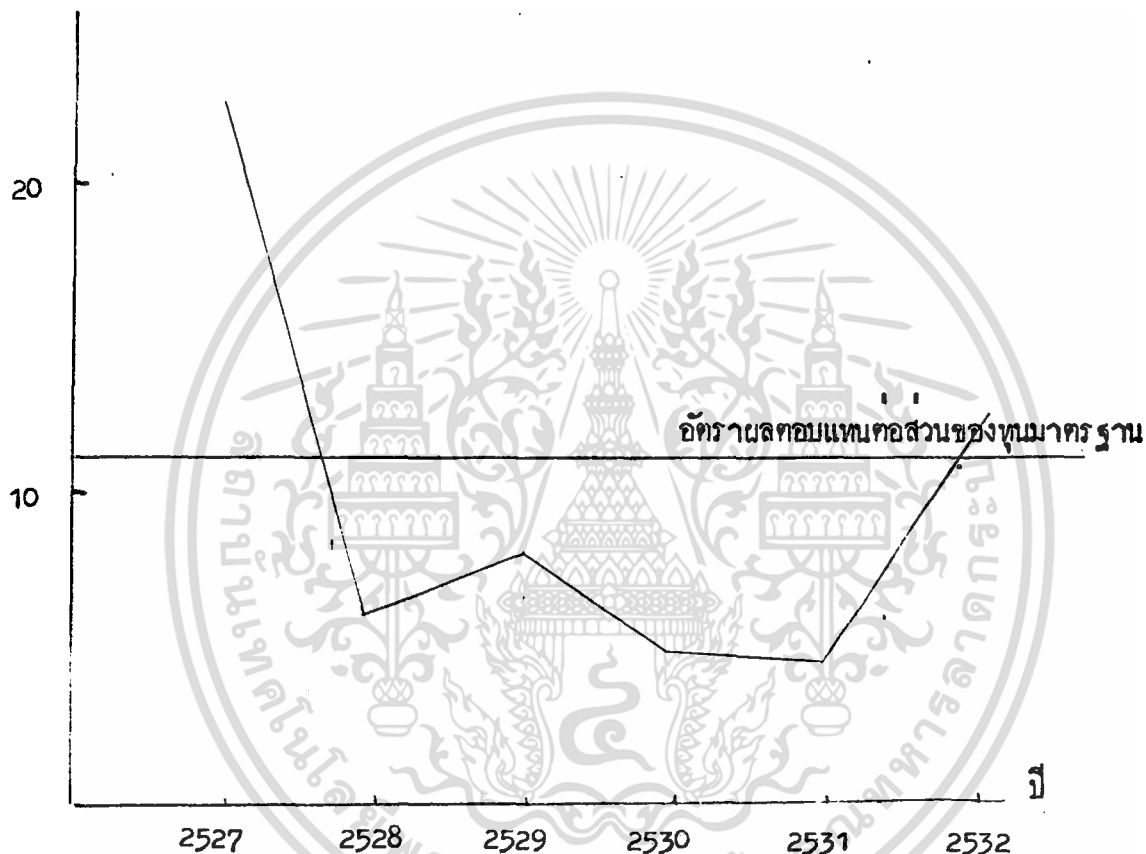
ที่มา : (สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด, 2527-2532)

ภาพที่ 8 แสดงอัตรากำไรสุทธิมาตรฐานและอัตรากำไรสุทธิของสหกรณ์ ปี 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตรารวมของผลตอบแทนของทุน

ภาพที่ 9 แสดงผลของผลตอบแทนของทุนมาตรฐาน และอัตรารวมของผลตอบแทนของสหกรณ์ 2527-2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและขอเสนอแนะ

สรุป

จากการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ในระยะเวลา 6 ปี ที่ผ่านมาพอสรุปได้ว่า ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด มีประสิทธิภาพไม่คุ้มกัน ถึงแม้ว่าสหกรณ์ฯ จะไต่ค่าไร่ทุกปี และแนวโน้มของกำไรจะสูงขึ้นก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาทางด้านอัตราส่วนประสิทธิภาพโดยพิจารณาทางด้านต้นทุนของทรัพย์สิน สหกรณ์ฯ จะต้องพัฒนาอีกมาก เนื่องจากประสิทธิภาพในการบริหารเงินทุนของสหกรณ์ฯ ยังต่ำกว่ามาตรฐานของกลุ่ม สหกรณ์ฯ ต้องปรับเปลี่ยนโดยเพิ่มปริมาณธุรกิจให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด มีผลการดำเนินงานที่พอสมควร เห็นได้จากการที่สหกรณ์ฯ มีกำไรจากการดำเนินงานสูงขึ้นทุกปี หนี้สินของสหกรณ์ฯ มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ฯ เป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพความมั่นคงทางการเงินของสหกรณ์ฯ เป็นอย่างดี นอกจากนี้การเปรียบเทียบอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด นับว่าประสบความสำเร็จพอสมควร คือ สหกรณ์ฯ ได้ดำเนินงานไต่ค่าไร่สูงกว่ามาตรฐานของกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ คือ อัตราส่วนสภาพคล่อง มีอัตราสูงขึ้นทุกปี และสูงกว่ามาตรฐานของกลุ่ม ส่วนทางด้านอัตราส่วนการเป็นหนี้สหกรณ์ฯ ก็อยู่ในอัตราที่น่าพอใจยิ่ง คือต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานมาก ทำให้ผู้ถือหุ้นเชื่อมั่นความมั่นใจ และรู้สึกปลอดภัยว่าจะไต่หนี้คืน เพราะมีความเสียต่ามาก จึงสามารถที่จะให้เงินกู้ยืมต่อสหกรณ์ฯ ได้ปกติ นอกจากนี้ อัตรากำไรสุทธิที่มีอัตราส่วนสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานมาก แสดงถึงประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าสหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด จะมีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นต่ำกว่าอัตราส่วนมาตรฐานก็ตาม แต่สหกรณ์ฯ ก็สามารถพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของสหกรณ์ฯ จนในปี 2532 สหกรณ์ฯ มีอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงกว่ามาตรฐานของกลุ่ม ซึ่งจากข้อสรุปข้างต้น แสดงว่าสหกรณ์ฯ มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สหกรณ์ฯ มีความเจริญก้าวหน้า ปัจจุบันทำให้สหกรณ์ฯ ประสบความสำเร็จนั้น พอจะกล่าวเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. สหกรณ์ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะกรรมการดำเนินงาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ตลอดจนสมาชิกสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นค้ำเค้นการประสานงาน การบริการแก่สมาชิก ตลอดจนการให้การศึกษอบรมแก่สมาชิกสหกรณ์

2. สหกรณ์มีทุนดำเนินงานสูงถึงแม้ว่าบางส่วนจะเป็นเงินกู้ แต่ก็เงินกู้ยืมที่ปราศจากดอกเบี้ยจากธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3. กรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิก ตลอดจนพนักงานผู้ควบคุมมีความเสียสละและสมัครสมานสามัคคีกัน

4. สหกรณ์ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์เป็นอย่างดีในเรื่อง การเร่งรัดหนี้สิน การตรวจสอบการใช้เงินกู้ การให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์

ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะมีความก้าวหน้าขึ้นมาตามลำดับก็ตาม สหกรณ์ก็ยังมีข้อบกพร่องและข้อผิดพลาดอยู่บางส่วนที่สหกรณ์จะต้องหาทางแก้ไข ซึ่งพอสรุปปัญหาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. การบริหารประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ์ยังต่ำกว่ามาตรฐานของกลุ่ม ซึ่งสหกรณ์นำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้ในการหารายได้น้อยเกินไป

2. ข้าราชการซื้อ สหกรณ์จำหน่ายสินค้าเพียงไม่กี่อย่าง คือ ปุ๋ย และข้าวสาร สหกรณ์ควรจะนำสินค้าอื่น ๆ มาจำหน่าย เพื่อประโยชน์จะโคกตกอยู่กับสหกรณ์และสมาชิก

3. คำนการจัดการและวางแผนงานของสหกรณ์จะเห็นว่า แผนงานของสหกรณ์จะกำหนดเป็นแผนระยะสั้นเพียงปีเดียว ซึ่งงานบางอย่างต้องการความต่อเนื่อง

4. การให้การศึกษอบรมแก่สมาชิก โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์อาจได้รับความรู้ไม่เพียงพอ คือ รู้เพียงด้านเดียวทำให้สมาชิกไม่สามารถติดตามเหตุการณ์ปัจจุบันได้ทัน

5. ขาดการศึกษาและวิจัยสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมท้องถิ่น จึงไม่สามารถวางแผนปรับปรุงการประกอบอาชีพของสมาชิกให้ได้รับประโยชน์สูงสุด

6. ขาดการให้การอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพ ความรู้ ความสามารถ เทคนิคใหม่ ๆ แก่ผู้บริหาร หรือ ผู้จัดการ และคณะเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ซาถการแนะนำเรื่อง ชาวสารการตลาดแกสมาชิก ทำให้สมาชิกถูกการคา
ผลลิตจากพอคาคนกลาง

ขอเสนอแนะ

1. สหกรณควร เพิ่มประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์ของสหกรณ เพื่อหารายได้ของ
สหกรณให้สูงกวานี้ โดยการเพิ่มธุรกิจเครคิตโดยปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกมากขึ้น เพิ่มธุรกิจขาย
และเพิ่มธุรกิจซื้อของสหกรณ

2. ธุรกิจซื้อ สหกรณควรจัดหาวัสดุอื่น ๆ ที่จำเป็นในการประกอมอาชีพทางการ
เกษตรมาจำหน่ายให้แกสมาชิก เช่น ยาฆาแมลง ยาปราบศัตรูพืช อาหารสัตว์ เพื่อผลประโยชน์
และกำไรจะไคเป็นของสหกรณ และมีผลถึงสมาชิกในการปันส่วนปลายปี ซึ่งสหกรณต้องอธิบาย
ให้สมาชิกเข้าใจ และทำธุรกิจกับสหกรณโดยซื้อของจากสหกรณให้มากขึ้น

3. คานการวางแผน สหกรณควรจะกำหนดแผนงานในระยะยาวเพื่อจะได้
คานการอย่างต่อเนื่อง และสามารถแก้ไขปัญหอุปสรรคในการคานงานได้ เนื่องจากมี
เวลามากพอในการแก้ไข แต่ทางที่คาสหกรณควรจะกำหนดทั้งแผนงานระยะสั้น และระยะยาวควบ
คู่กันไป เพราะงานบางอย่างแผนระยะยาวอาจใช้ไม่ได้

4. ทำการศึกษาและคณาเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ และสังคมในองถิ่นให้ละเอียด
เพื่อวางแผนปรับปรุงการประกอมอาชีพไปไคอย่างถูกต้อง

5. การให้การศึกษอบรมแกสมาชิก ควรให้การแนะนำอบรมในหลาย ๆ คาน
เช่น เทคโนโลยีการใช้เครื่องมือเครื่องจักรใหม่ การนำวิชาการแผนใหม่มาใช้ในการผลิต หรือ
การใช้กลยุทธ์ในการคอบไตกับพอคาคนกลาง เป็นต้น

6. ควรแนะนำสมาชิก หรือคิตชาวสารการตลาดให้สมาชิกไคทราบคานป้ายประก
การคของสหกรณ เช่น ราคาข้าววันนี้เป็นราคาเท่าไค พรอมขอแนะนำประกอบควย.

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2528. รายงานผลการศึกษาเรื่องผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบางพลี จำกัด อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.

เกื้อกูล นาสุนีย์. 2529. การประเมินโครงการเลี้ยงสัตว์น้ำร่วมกับปลุสสัตว์ และปลูกพืชของสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินในจังหวัดปทุมธานี

จรรยา ชัยทัศน์. 2532. การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรดำเนินสะดวก จำกัด. ปัญหาพิเศษ, ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร, คณะเทคโนโลยีการเกษตร, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พรศักดิ์ พัทธพนาภรณ์. 2530. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร: ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตร บ้านลาด จำกัด จังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

พิศศักดิ์ ชำแก้ว. 2532. ความทองการในการดำเนินงานการจัดตั้งสหกรณ์ของเกษตรกรหมู่บ้านชนบทพัฒนา ตำบลหนองนกระเรียน อำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี พ.ศ. 2531. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วัชรพงศ์ ภูมิภูษชัย. 2531. วิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีมหาโพธิ จำกัด จังหวัดปราจีนบุรี. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษปริญญาตรี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2527. รายงานกิจการประจำปี 2527, 31 มีนาคม 2527. (โรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2528. รายงานกิจการประจำปี 2528, 31 มีนาคม 2528. (โรเนียว).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2529. รายงานกิจการประจำปี 2529,
31 มีนาคม 2529. (โรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2530. รายงานกิจการประจำปี 2530,
31 มีนาคม 2530. (โรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2530. รายงานกิจการประจำปี 2530,
30 กันยายน 2530. (โรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2531. รายงานกิจการประจำปี 2531,
31 มีนาคม 2531. (โรเนียว).

สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด. 2532. รายงานกิจการประจำปี 2532,
31 มีนาคม 2532. (โรเนียว).